

Előterjesztés

Tárgy: Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálata

Tisztelt Képviselő-testület!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (3) bekezdése alapján a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat, illetve a megyei önkormányzat a településen, illetve a megyében, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít, mely koncepció tartalmát a helyi önkormányzat két évente felülvizsgálja és aktualizálja.

A legutóbbi felülvizsgált Konceptiót Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete 18/2009. (II.20.) Kt. számú határozatával fogadta el.

Az időszzerűvé vált felülvizsgálati eljárás folyamán a felhasználásra került mutatókban, jogszabályokban, az ellátást nyújtó szervezetekben és a szükségletekben, lehetőségekben bekövetkezett változásokat kellett áttekinteni. Az elkészített és mellékelten az előterjesztéshez csatolt Konceptió az áttekintés eredményének tükrében szükségessé vált módosításokat tartalmazza.

Kérem Önöket a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálatának megvitatására és a következő határozati javaslat elfogadására:

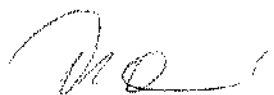
Határozati javaslat:

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete elfogadja az előterjesztés mellékletét képező Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiót.

Felelős: Dr. Dancsó József polgármester
Dr. Kovács Győző irodavezető és
Vaszkán Erzsébet intézményvezető
a Konceptióban foglalt feladatok feladatkörükben történő végrehajtásáért, valamint a Konceptió felülvizsgálatáért

Határidő: folyamatos, a Konceptió felülvizsgálatára 2013. május hónap

Orosháza, 2011. május 09.

Dr. Dancsó József
polgármester

*„Emberi méltósága és élete mindenkinek
érinthetetlen, aki ember, függetlenül fizikai
és szellemi fejlettségétől, illetve állapotától és
attól is, hogy emberi lehetőségéből mennyit
valósított meg és miért annyit. Egyetlen
emberi élethez való jogáról sem beszélhetünk
úgy, hogy ne értenénk bele az élethez és a
méltósághoz való alanyi jogát.”*

(64/1991. (XII.17.) AB határozat)

Orosháza Város Önkormányzatának
Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója
2011.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés.....	6
I. A helyi szociálpolitikai elvi alapjai.....	8
1. A helyi szociálpolitikát meghatározó elemek.....	8
2. A jövőkép.....	9
3. Célkitűzések.....	10
II. Települési környezetünk. Orosháza város demográfiai, társadalmi, gazdasági jellemzői.....	11
1. Demográfiai mutatók.....	11
1.1. A lakosságszám alakulása.....	11
1.2. A születések számának alakulása.....	12
1.3. A halálesetek száma.....	12
1.4. A lakosság korcsoportonkénti megoszlása.....	13
1.5. Összegzés.....	13
2. Etnikai összetétel. Felzárkózást segítő közszolgáltatások.....	13
3. Társadalmi, gazdasági mutatók.....	15
3.1. Lakáshelyzet.....	15
3.2. Foglalkoztatás, munkanélküliség.....	16
3.3. Nyugdíjasok, szociális járadékosok.....	18
3.4. Egészségügy.....	19
3.5. Szociális ellátások.....	20
III. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások.....	22
1. Pénzbeli szociális ellátások.....	23
1.1. Időskorúak járadéka.....	23
1.2. Aktív korúak ellátása.....	24
1.3. Ápolási díj.....	27
2. Pénzben és természetben is nyújtható szociális ellátások.....	28
2.1. Lakásfenntartási támogatás.....	28
2.2. Átmeneti segély (valamint személyszállítási díj támogatás).....	28

2.3. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás (valamint buszközlekedési támogatás és étkezési kedvezmény).....	30
2.4. Temetési segély.....	30
3. Természetben nyújtott szociális ellátások.....	31
3.1. Köztemetés.....	31
3.2. Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság és TB járulékok.....	31
3.3. Adósságkezelési szolgáltatás.....	31
3.4. Közgyógyellátás.....	32
3.5. Súlyosan mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményei.....	32
IV. Szociális igazgatási tevékenység, fenntartói feladatok.....	33
V. Szociális szolgáltatások.....	35
1. Az ellátási kötelezettség teljesítése.....	35
2. Az Egységes Szociális Központ Alapító Okirata és szervezeti ábrája.....	36
2.1. Az Egységes Szociális Központ Alapító Okirata.....	36
2.2. Az Egységes Szociális Központ alapítványai.....	40
2.3. Az Egységes Szociális Központ szervezeti ábrája.....	41
3. Az egyes szociális alapellátások.....	42
3.1. Étkeztetés.....	42
3.2. Házi segítségnyújtás.....	42
3.3. Családsegítés.....	43
3.4. Tanyagondnoki szolgálat.....	44
3.5. Idősek nappali ellátása.....	44
3.6. Fogyatékosok nappali ellátása.....	45
3.7. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.....	45
3.8. Nappali melegedő.....	46
3.9. Utcai szociális munka.....	46
4. Átmeneti ellátások.....	46
4.1. Éjjeli menedékhely.....	46
4.2. Hajléktalanok átmeneti szállása.....	47
4.3. Idősek átmeneti ellátása.....	47
5. Tartós bentlakást nyújtó ellátás.....	47

5.1. Ezüst Fenyő Idősek Otthona.....	48
5.2. Platán Idősek Otthona.....	48
5.3. Szolgáltató Egység.....	48
6. A gyermekjóléti ellátások.....	49
6.1. Bölcsőde.....	49
6.2. Családi napközi.....	49
6.3. Gyermekjóléti Központ.....	50
6.4. Családok átmeneti otthona.....	50
VI. Az Önkormányzat és az Egységes Szociális Központ szintjén jelentkező szabályozási és ellátás-fejlesztési feladatok, elképzelések.....	51
1. Az Önkormányzat jogszabályalkotó tevékenységét érintő feladatok.....	51
2. Az Önkormányzat intézményfenntartó tevékenységét érintő, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti intézmények szintjén jelentkező feladatok.....	52
2.1. Az Egységes Szociális Központ dologi feltételeinek minősége, működőképességének megőrzése érdekében szükséges feladatok.....	52
2.2. Az Egységes Szociális Központ személyi feltételei terén mutatózó feladatok.....	54
3. Az ellátási kötelezettség teljesítéséhez hiányzó feladatok.....	55
3.1. Alapellátások körében	55
3.2. Átmeneti elhelyezést nyújtó szakosított intézmények.....	56
4. Ellátási kötelezettséggel nem érintett tartós bentlakást nyújtó szakosított intézmények körének bővítése.....	56
4.1. Idősek otthona.....	56
4.2. Fogytékosok lakóotthona.....	56
VII. Felhasznált irodalom és jogszabályok.....	58

Bevezetés

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése alapján „A legalább kétezer lakosú települési önkormányzat, illetve a megyei önkormányzat a településen, illetve a megyében, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. (...) A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat (...) kétfévente felülvizsgálja és aktualizálja.”

A szociális szolgáltatástervezési koncepció olyan dokumentum, amely alapot képez az önkormányzat szociális szolgáltatási stratégiájához, az operatív tervezéshez és az abból származtatott fejlesztési projektekhez.

A koncepció tartalmazza az önkormányzat

- **közvetlen ellátási kötelezettsége körében mutatkozó**
 - mennyiségi, és
 - minőségi fejlesztési elképzeléseket,
- **szabályozási hatásköréből adódó koncepcionális fejlesztési elképzeléseket,**
- **intézményének szintjén jelentkező feladatokat.**

Az itt elhatárolt fejlesztési szintekhez kapcsolódó feladatok

- jogszabályokból és a szükségletekből adódó **kötelező feladatok**, és a
- lehetőségekből és a szükségletekből adódó **önként vállalt feladatok.**

Ahhoz, hogy az igényekhez legjobban igazodó szolgáltatási struktúrát alakíthasson ki az önkormányzat, **szükség van az Orosházán végbemenő demográfiai, gazdasági, társadalmi folyamatok, tendenciák áttekintésére, valamint az általuk indukált igények és szükségletek megismerésére.**

A legutóbbi felülvizsgált Koncepciót az Önkormányzat 18/2009. (II.20.) Kt. számú határozatával fogadta el. Az időszertívé vált felülvizsgálati eljárás folyamán a felhasználásra került mutatókban, jogszabályokban, az ellátást nyújtó szervezetekben és a szükségletekben, lehetőségekben bekövetkezett változásokat kellett áttekinteni. Ezen koncepció az áttekintés eredményének tükrében szükségessé vált módosításokat tartalmazza.

A koncepcióban olyan reális célok kerülnek meghatározásra, amelyek szolgálata érdekében a fejlesztés dinamizmusa biztosíthatónak látszik mind a forrás oldaláról, mind a meglévő személyi állományban rejlő tartalék hatékony felhasználásával, a rendelkezésre álló tárgyi feltételek értékének megőrzése esetén.

Az eredmények eléréséhez elengedhetetlennek látszik a pályázati lehetőség megnyílása és az eredményes részvétel.

A koncepció a gyermekek ellátásával is foglalkozik annak ellenére, hogy azokat nem a Szt., hanem a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) és a kapcsolódó jogszabályok határozzák meg. Ide tartozását azonban indokolja az, hogy részben ugyanazok a szervezetek ellátnak gyermekeket és felnőtteket is:

- A Polgármesteri Hivatalban működő Hatósági Iroda Népjóléti, Szociális Csoportja pénzübeli és természetbeni ellátásokat nyújt,
- Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központja (továbbiakban ESZK) személyes gondoskodást nyújt.

A koncepció úgy válik egésszé, hogy **kitekint** – a teljesség igénye nélkül – a városunkban működő egyéb fenntartású – **nem állami, egyházi – szolgáltatókra is**. Ezekkel a szervezetekkel azonos célok felé haladva bízunk a sikeres kapcsolatépítésben és a jó együttműködésben. A koncepció nem részletez valamennyi civil szervezetet, amelyek rendszeres segítségnyújtásuk során megtalálják a legrászorultabbakat és enyhítik súlyos szociális problémáikat. Karitatív tevékenységük elismerésre méltó és elengedhetetlen kiegészítője az állami és önkormányzati szociálpolitikai eszközöknek.

A felülvizsgálat során **figyelembe lett véve Békés Megye, valamint az Orosházi Kistérség Többcélú Társulásának Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója** a Szt. 92. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezésnek megfelelően: „A települési önkormányzat által készített koncepciónak illeszkednie kell a társulás és a megyei, fővárosi önkormányzat által készített koncepcióhoz.”

Orosháza, 2011. március

I.

*A helyi szociálpolitika elvi alapjai***1. A helyi szociálpolitikát meghatározó elemek:***1.1. Az Alkotmány deklarációja a szociális biztonságról:*

„A Magyar Köztársaság állampolgárainak joguk van a szociális biztonsághoz; öregség, betegség, rokkantság, özvegység, árvaság, és önhibájukon kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén a megélhetésükhöz szükséges ellátásra jogosultak.” (1949. évi XX. törvény 70/E § (1) bekezdés)

*1.2. Az ágazati törvényekből eredő alapelvek és értékek:**1.2.1. A döntéshozók, a működtetők és az igénybe vevők körében követendő alapelvek:*

- Az emberhez méltó élethez való jog és annak elidegeníthetetlensége, a szociális minimum biztosítása mindenki számára.
- A szociális jogok érvényesítésének lehetősége biztosított legyen.
- Humánus bánásmód: középpontban az ember, az egyén és családja.
- Egyenlő bánásmód elve: elutasítandó mindenféle hátrányos megkülönböztetés, előítélet.
- A szociális intézmények támogató szerepének hangsúlyozása, és e szerepkör elfogadása: az intézmény szolgáltató, szolgáltatása a segítségnyújtás; szerepköréből adódóan ad a rászorultaknak a szükségleteik szerint, néha átmenetileg többet is – a fenntartó áldozatvállalásánál fogva –, mint amennyit a finanszírozás útján bevételez.
- Szolidaritás: az egyén, a családok védelmének, a helyi társadalom zavartalan együttélésének záloga.
- Nyitott szociálpolitika: az Önkormányzat csak az egyik szereplő a segítségnyújtásban, helyet kérnek és kapjanak is a nonprofit szervezetek, az egyházak és a piaci szereplők egyaránt.

1.2.2. Értékek a helyi szociálpolitikában és a szociális szolgáltatások nyújtása során:

- Szociális biztonság: rászoruló ne maradjon ellátás nélkül.
- Relatív biztonság: bármely társadalmi vagy egészségi kockázat bekövetkeztével az egyén vagy család életszínvonal csökkenése még a túlzó mérték előtt megállítható legyen.
- A nyújtott ellátások és szolgáltatások mértéke a megbomlott szociális egyensúly korrekciójáig terjedjen.
- Differenciáltság: különböző problémákhoz igazodóan hozzárendelhető, adott esetre adekvát választ adó különböző szociális ellátási formák működtetése.

- Egyénre szóló ellátások: a differenciált ellátórendszerből az egyén szükségleteihez, körülményeihez és akaratához igazodó ellátási forma kiválasztása és alkalmazása.
- Az ellátások kliensközeli biztosítása: mindenkit saját otthonában kell ellátni, amíg lehet.
- Társadalmi integráció erősítése: adott ellátó szervezet keretein belül korra, nemre, nemzetiségre, etnikai hovatartozásra, vallásra tekintet nélkül, csupán a rászorultság és szükséglet elve alapján összegyűjtött célcsoport integrált ellátása a szolidaritás, a kölcsönös elfogadás és az egyenlő bánásmód alapján.
- Szektor semlegesség: a szociális védőháló együttes működtetése a fenntartók vagy az ellátást igénylők hovatartozásának latolgatása nélkül, üszteletben tartva a választás szabadságát.
- Innovativitás: helyi megoldások kidolgozása és alkalmazása a szükséglet kielégítésben.
- Minőség a szolgáltatásban: egységes minőség nyújtása minden intézményben és mindenki számára, törekedve a színvonal folyamatos növelésére.
- Hatékonyság, hatásosság: a biztosított ellátási forma a kliens számára optimális eredményt hozzon, és legyen gazdaságos a szolgáltatónak.

1.3. Az önkormányzatok hatókörébe tartozó célok és feladatok a mindenkori kormányzat nemzeti stratégiája alapján a szociális védelem területén, a társadalmi összetartozás jegyében:

- Törekvés a Szt. által előírt ellátási kötelezettség teljesítésére a gazdaságosság követelményét szolgáló optimális szervezési megoldással: intézményfenntartás, társulás, ellátási szerződés.
- Intézményen belül egyes feladatok megoldása „kiszervezéssel” külső szolgáltatók felé (más intézmények, profitorientált szervezetek, társadalmi aktivisták és önkéntesek bevonása)
- Helyi források nyújtotta lehetőségek kiaknázása, helyi igények kielégítésére.
- A település kistérségben elfoglalt helye alapján „kijelölt” szerepkörnek való megfelelés a települési érdek reális mérlegelése útján alkalmazott kompromisszumokkal.

1.4. A helyi sajátosságok által generált valós szükségletek feltárása és figyelembe vétele a helyi szociálpolitika fejlesztési céljainak kitűzésében és megvalósításában.

2. A jövőkép:

- **Az egyén számára:**

Korra, nemre, fogyatékosságra, egészségre, nemzetiségre, etnikai és vallási hovatartozásra tekintet nélkül – az esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének alkalmazásával – minden orosházi lakos számára biztosítjuk a minőségi élet feltételeit a közösség értékrendje alapján elismerhető sajátos igénye szerint.

- *A közösség számára:*

A társadalmi integráció és kohézió erősödésével békés, nyugodt város minden itt lakó számára. Az „élhető város” víziója kedvező változást hoz a demográfiai mutatókban. A letelepedő és családalapító fiatalok nem csak a saját jövőjüket, hanem a város jövőjét is építik. Az időskorúak számára működtetett differenciált ellátórendszer kinek-kinek igénye és szükséglete szerint dolgoz, alkotó életszakasza méltó lezárásaként derűs, gondtalan, nyugodt életet nyújt. A közösség ily módon megnyilvánuló gondoskodása, embersége az előrelátó fiatalok részére is megnyugtatóan hordozza a biztonságos öregkor ígérétét.

3. Célkitűzések

A jövőkép valóra válása érdekében az alábbi célkitűzéseket kívánatos elérni:

- A szegénység és a társadalmi kirekesztődés csökkentése.
- A társadalmi kohézió erősítése a gondoskodást, törődést sugalló, az életminőséget javító körülmények megteremtésével.
- A rendszeres szociális ellátás során hatókörbe került nem foglalkoztatottak foglalkoztatásának és foglalkoztathatóságának javítása. Folyamatos és zökkenőmentes együttműködés a munkaügyi feladatokat ellátó szakigazgatási szervvel a közfoglalkoztatás szervezése során.
- Szociális alap- és szakellátások fejlesztése, de legalább **az eddig elért eredményeink, megteremtett értékeink megőrzése**. A működési feltételek megőrzése és folyamatos rendelkezésre állásának biztosítása a működési engedélyek véglegességének megtartása érdekében.
- Hiányzó szolgáltatások bevezetése, különös tekintettel az igényelt és szükséges szolgáltatásokra.

Ezek a célok orientálják a felvállalt feladatokat. A feladatok teljesítése pedig akkor hozza a kívánt eredményt, ha a feladat kitűzői és a végrehajtók a szakmai szabályok betartása mellett a már részletezett alapelvekre és értékekre figyelemmel végzik a munkájukat.

II.

Települési környezetünkOrosháza város demográfiai, társadalmi, gazdasági jellemzői

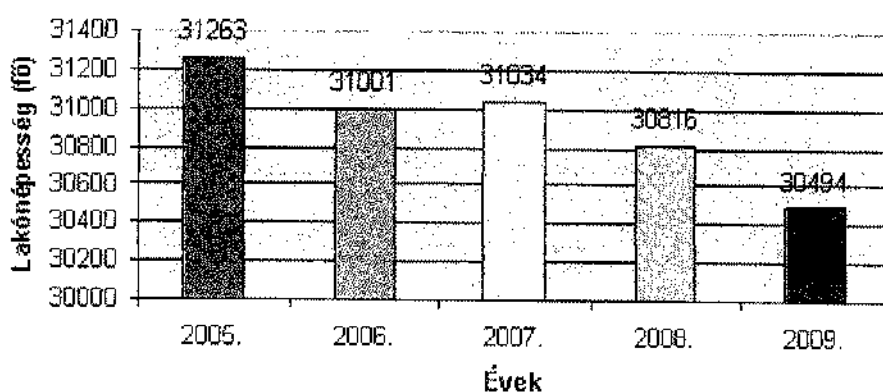
Ebben a fejezetben –a teljesség igénye nélkül – azoknak a demográfiai, társadalmi, gazdasági folyamatoknak a mutatóit foglaljuk össze, amelyeket hatásuk alapján elengedhetetlenül figyelembe kell venni a szociális ellátások, szolgáltatások biztosítása, fejlesztése során.

Orosháza város a Dél-alföldi Régióban, Békés megyében, az Orosházi Kistérségben fekvő település. Igazgatási, adminisztratív, pénzügyi, gazdasági, szolgáltató, kereskedelmi, oktatási, egészségügyi, egyes gyermekjóléti és szociális ellátások, kulturális és egyházi funkciói tekintetében központi szerepkörű, a térségi városhierarchiában elfoglalt helye, lélekszáma és fejlődése figyelembevételével jellegformáló méretű iparral rendelkező középváros. Belterülete 2.318 ha, külterülete 17.904 ha.

I. Demográfiai mutatók1.1. A lakosság szám alakulása:

A város népességszáma folyamatosan, egyenletesen csökken. 2005-2009. év között számszerűsítve a csökkenést -769 fő, amely az induló állapothoz képest 2,4%-os csökkenést jelent. A csökkenés aránya változatlan az előző koncepció vizsgált időszakához (2003-2007) képest. A negatív folyamat okai változatlanok: jellemzőbb az elvándorlás, mint az időköltözés, csökken a születések száma, a halálozások száma meghaladja a születések számát.

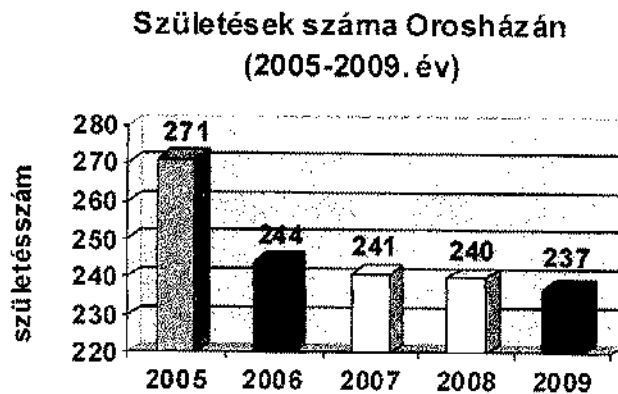
Állandó népesség száma Orosházán (2005-2009.)

(Forrás: KSH)

1.2. A születések számának alakulása:

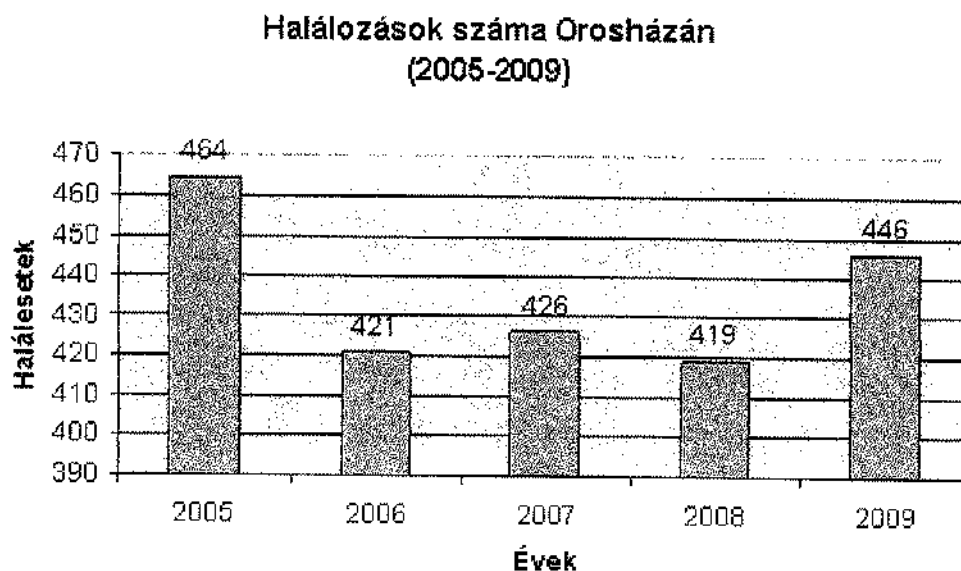
A születésszámról vonatkozó adatok forrása az orosházi Védőnői Szolgálat. Az ő adatbázisukban azok az újszülöttek kerülnek nyilvántartásba, akik születésük helyétől függetlenül Orosházán lakó család tagjaként kezdik életüket.

(Forrás: Orosházi Védőnői Szolgálat adatbázisa)

Az induló állapothoz képest 34 gyermekkel kevesebb született 2009. évben, amely 12,5%-os csökkenést jelent.

1.3. A halálesetek száma:

(Forrás: Törzskönyv)

A korábban vizsgált időszakban (2003-2007) az elhalálozás mérsékelt csökkenése volt jellemző, amely még 2008-ban is megfigyelhető volt. 2009-ben a folyamat megfordult és 6,4%-kal többen haltak meg, mint az előző évben.

1.4. A lakosság korcsoportonkénti megoszlása:

Az itt közölt adatok a lakosság elöregedési folyamatát jelzik. Igen negatív jelenség, hogy csökken a munkaerőpiaci szempontból aktív korcsoportúak aránya és emelkedő tendenciát mutat a hatvan év felettiek aránya.

**A lakónépesség aránya korcsoportonkénti megoszlásban Orosházán
(2005-2009)**

év	0-17 év (%)	18-59 év (%)	60-79 év (%)	79 év felett (%)
2005	17,4	60,3	18,5	3,8
2006	17,2	60,3	18,7	3,8
2007	16,9	60,2	18,8	4,1
2008	17	58,6	19,7	4,7
2009	17	57,8	20,4	4,8

(Forrás: KSH)

1.5. Összegzés: A demográfiai mutatók alapján változatlan az a negatív tendencia, hogy a népesség elöregedése figyelhető meg Orosházán. Az elöregedés, a fiatal lakosság létszámának fogyatkozása kedvezőtlen hatással van a foglalkoztatási struktúrára, növeli az egészségügyi és szociális célú kiadásokat. Mindamelllett megfelelő egészségügyi ellátással, biztonságot ígérő és nyújtó idősgondozással elejét kell venni, hogy a 2009. évi halálozási mutató kedvezőtlen jelzése tendenciává váljon.

2. Etnikai összetétel. Felzárkózást segítő közszolgáltatások

A város lakosságának etnikai összetétele színes képet mutat, de a származás, mint ismerv a szociális helyzet taglalása során általában nem differenciáló tényező. Sajátosan hátrányos helyzete miatt azonban a roma etnikumról szólni kell.

A szociológia tudomány szerint megkülönböztetett az „etnikai szegénység, amely a roma népességen belüli átlagot sokszorosan meghaladó szegénységkockázatokat jelzi. (...) jellemző a kockázati tényezők – iskolai végzettség, a háztartás demográfiai összetétele, alacsony lokális munkahelykínálat -, kumulálódása.” (Spéder Zsolt: A szegénység dinamikája Magyarországon, 2000.)

A romák társadalmi integrációja megerősítést igényel, amely túlmutat a szociális ágazat céljain és eszközrendszerén.

A 2009. évben elfogadott Konceptióhoz a Cigány Kisebbségi Önkormányzat által szolgáltatott adatok szerint Orosházán mintegy 600 roma származású személy él. A rájuk vonatkozó migrációs

és demográfiai adatok ismeretének hiányában ennek változását pontosan nem tudjuk követni.

A lélekszámuk pontos ismerete nélkül is azonban ismételtten állíthatók azok a roma etnikumra jellemző megállapítások, amelyek hátrányos szociális helyzetüknek részben okai, részben következményei. Többségüket érintő negatív jelenség a szegregáció. Bár az elmúlt két év során a Kutasi utcai telepszerű lakókörnyezetben a romák által lakott önkormányzati lakások többsége lebontásra került, ugyancsak másik telepszerű lakókörnyezetben tudják lakhatásukat folytatni az elköltözők. A roma lakosoknak továbbra is 10-15%-a él telepszerű környezetben, mint pl. Dankó utca. Sok hátrányos helyzetű család él a Hun és Vajda utcákban, a Vajda közben és Szentotornán.

Jellemző, hogy a lélekszámhoz képest az átlagosnál gyakoribb, hogy a gyermekek fogyatékkal vagy tartós betegségre való hajlammal születnek. A hátrányos szociális helyzet kedvez a betegségek kialakulásának, amelyek munkaképesség csökkenéshez vezetnek. Így rokkantság miatt sokan kapnak rendszeres szociális járadékot vagy más rendszeres pénzellátást, segítyt, amely nem, vagy alig biztosítja a család megélhetését.

Ugyanakkor itt fordulnak elő a populáció lélekszámahoz viszonyítva leggyakrabban a sok eltartottról gondoskodó családtípusok, a három és többgyermekes nagycsaládok.

Hátrányos helyzetükre rámutató további ismerv az aluliskolázottság, amely miatt az átlagnál hátrányosabb helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Esetükben a munkahelyi esélyegyenlőséget csak úgy lehet megteremteni, ha végzettséghez, szakképesítéshez segítjük őket.

Az Önkormányzat és a munkaügyi szakigazgatási szervezet 2009-2010. évben a közfoglalkoztatás szervezése során évente legalább 40 munkaképes roma személynek biztosított közcélú foglalkoztatást elsősorban a városüzemeltetési feladatok ellátásában.

A közfoglalkoztatás során elvégzendő feladatok általában egyszerűek, így alkalmasak arra, hogy a szakképzettséggel és gyakorlattal nem rendelkező, a munkaerőpiacon ezért fokozottabban hátrányban lévő nem foglalkoztatottakat is (re-)integrálja a munka világába. 2011.-évben legalább 60 fő bevonása tervezett a közfoglalkoztatásba.

„...a munka pedig arra jó, hogy messze tartson tőlünk három nagy bajt: az unalmat, a bűnt, a szűkséget.” (Voltaire)

Reményteljesebb a helyzet a gyermekek hátrányos helyzetének felszámolására, ha minél fiatalabb korban kerül sor – integrált környezetben – a gyermek nevelésére és oktatására. Az óvodáztatási támogatás lehetőségének és feltételeinek megismerése, valamint a szigorodó családtámogatási rendszer jó ösztönző arra, hogy a gyermekek minél korábban közösségbe kerüljenek nevelés, oktatás céljából. Diszkrimináció nélkül befogadók a város közoktatási és gyermekjóléti intézményei, igénybe vehetők a szolgáltatások:

Közoktatási intézményi feladatok	
Óvodai nevelés	X
Általános iskolai oktatás 1-4.	X
Általános iskolai oktatás 5-8.	X
Alapfokú művészetoktatás	X
Középiskolai, szakközépiskolai oktatás	X
Szakképzés	X

Közüktatási szakszolgalati feladatok	
Gyógypedagógiai tanácsadás	X
Korai fejlesztés és gondozás	X
Fejlesztő felkészítés	X
Nevelési tanácsadás	X
Logopédiai tanácsadás	X
Továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás	X
Gyermekjóléti alapellátások	
Gyermekjóléti szolgáltatás	X
Bölcsöde	X
Iskolai napközi	X
Családi napközi	X
Gyermekjóléti szakellátások	
Családok átmeneti otthona	X

(Forrás: Polgármesteri Hivatal adatbázisa)

3. Társadalmi- gazdasági mutatók

3.1. Lakáshelyzet

A lakásállomány mérsékelten bővült a magánérős építkezések eredményeként. A felülvizsgálati időszakban az önkormányzat nem növelte lakásállományát, bár a szociális bérlakás pályázatok iránti érdeklődés jelzi, hogy állandó a kereslet a jó minőségű szociális bérlakások iránt.

Az önkormányzat a lakásszférában a panelprogram folytatásával tudott segítséget nyújtani a tömblakások energetikai és homlokzati felújításában, de sajnos eszköztelen a talán százat is elérő "bedőlt" lakáshitelek ügyében.

A városban a közműrendszer kiépítettségének köszönhetően lehetőség van a közüzemi szolgáltatások lakossági igénybevételére. A szennyvízberuházás folytatásával mód nyílik újabb lakások bekapcsolására a közüzemi hálózatba. A lakások közművesítettsége folyamatosan, lassan növekszik. Az alábbi táblázat áttekintésekor remélhetőleg a környezettudatos gondolkodásnak is köszönhető, hogy a szennyvízhálózatba való bekapcsolódás mutatója jelzi a legnagyobb növekedést.

A lakásállomány nagysága és közművesítettsége Orosházán (2006-2009)

Megnevezés	2006	2007	2008	2009
Lakásállomány (db)	14.039	14.049	14.030	14.073
Háztartási vezetékes gázfogy. aránya (%)	83	83,6	84,3	84,6
Fűtési fogyasztók aránya (%)	69	69,5	70,3	70,6
Vízvezetékbe bekapcs. lakások aránya (%)	82	93,6	94,3	94,1
Közüemi szennyvízh. bekapcsolt lakások aránya (%)	57	57,5	58,7	63,1

(Forrás: KSH)

A közművesített lakásokban a szolgáltatások egyszerű és kényelmes igénybevétele az emelkedő rezsiköltségek miatt egyben adósságsapdát is rejt a szegény vagy elszegényedő háztartások számára. Az eladósodott családok részére szervezett és működtetett adósságkezelési szolgáltatás – részletezése másik fejezetben történik – csak abban az esetben alkalmazható az együttműködési készség megléte mellett is, ha az adósság legalább 25%-át az adósok önrészként ki tudják fizetni. Tartalékok hiányában erre egyre kevesebben képesek. A rendszeres szociális ellátásban részesülő adósok többsége azonban részt vesz a *védendő fogyasztók* programjában a közüzemi szolgáltatóknál, amely könnyített fizetési lehetőséget eredményez az együttműködő fogyasztók számára.

3.2. Foglalkoztatás, munkanélküliség

3.2.1. Foglalkoztatás

Orosháza gazdasági életét az ipar határozza meg. Kiemelendő az üvegipar és a gépipar. Emellett jelentékeny a mezőgazdasága és az élelmiszeripara. Feltörő, dinamikusan fejlődő ágazat az idegenforgalom.

Orosháza, mint kistérségi központ, szerepköréből eredően munkához juttat más településen élőket, de az orosházi munkavállalók is eljárnak más településre dolgozni. A városban szélesedő a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása és sikeres a szociális foglalkoztatás is a szociális intézményi keretek között.

3.2.2. A foglalkoztatottak jövedelme

A foglalkoztatottak jövedelmének alakulásáról városi adatok nem állnak rendelkezésre. A KSH adattárából a Dél-alföldi Régió megyéinek átlagkeresetei adhatnak támpontot azzal, hogy a város gazdasági teljesítménye alapján feltételezzük, hogy a keresetek – legkevesebb – a Békés megyei átlagot elérik. A megyék adatainak összehasonlítása alapján sajnálatos, hogy Békés megyében a legalacsonyabbak az átlagkeresetek és éves növekedésük is legfeljebb az inflációval szembeni reálérték megőrzéséhez volt elegendő.

Az alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete (forint) a Dél-alföldi Régióban (2004-2008)

Megnevezés	2004. év	2005. év	2006. év	2007. év	2008. év
Bács-Kiskun megye	80.033	88.995	90.360	92.581	101.755
Békés megye	78.762	88.271	90.736	91.404	99.948
Csongrád megye	84.455	93.631	96.910	98.620	107.323

(Forrás: KSH)

3.2.3. Munkanélküliség

**A regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint Orosházán
(2005-2009)**

Regisztrált munkanélküliek iskolai végzettsége	2005. év	2006. év	2007.év	2008.év	2009. év
Általános iskola 8. osztályánál kevesebb végzettségűek száma (fő)	30	29	34	32	20
Általános iskolai végzettségűek száma (fő)	322	272	316	323	430
Szaktanulást végzők száma (fő)	486	501	459	484	667
Szakközépiskolai, technikumi, gimnáziumi végzettségűek száma (fő)	58	55	46	51	57
Főiskolai végzettségűek száma (fő)	380	387	417	441	608
Egyetemi végzettségűek száma (fő)	62	63	78	67	73
Összesen: (fő)	12	13	12	14	21
	1.350	1.320	1.362	1.412	1.876

(Forrás: Törzskönyv)

Kedvezőtlen tendencia, hogy nagyobb arányban növekszik a szakmával, illetve magasabb iskolai végzettséggel rendelkező regisztrált munkanélküliek száma, mint a csak általános iskolát végzetteké. Ez 2009. évben különösen megfigyelhető.

A regisztrált munkanélküliek száma korcsoportok szerint Orosházán (2005-2009)

A regisztrált munkanélküliek korcsoportjai (fő)	2005. év	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év
0-16 évesek száma*	4	-	-	3	-
17-20 évesek száma**	71	56	68	60	-
21-25 évesek száma	230	177	185	174	264
26-30 évesek száma	241	216	201	211	231
31-35 évesek száma	183	197	197	207	276
36-40 évesek száma	147	151	173	179	232
41-45 évesek száma	133	132	140	172	196
46-50 évesek száma	151	168	156	150	229
51-55 évesek száma	129	164	165	169	238
56-60 évesek száma	60	58	74	84	122
61-x évesek száma	1	1	3	3	5
Összesen: (fő)	1.350	1.320	1.362	1.412	1.876

* 2007. évtől: 0-17 évesek száma

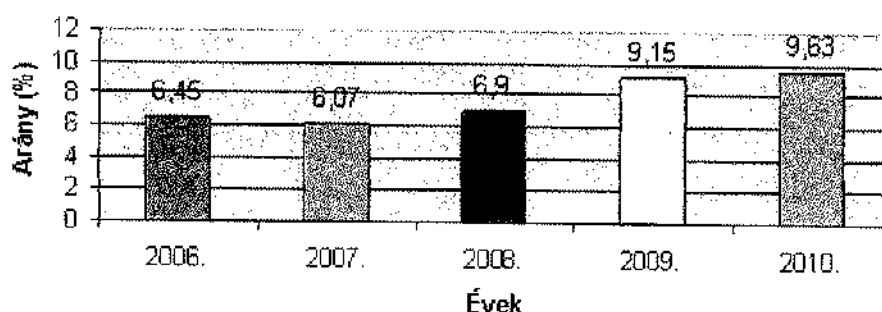
** 2007. évtől: 18-20 évesek száma

(Forrás: Törzskönyv)

A szociálisan rászorult regisztrált munkanélküliek többsége az álláskeresési ellátás kimerítése után, vagy az előzetes együttműködési kötelezettség teljesítését követően megjelenik a szociális ellátórendszerben, mint aktív korú ellátott. Jellemző, hogy nagy részük munkaerőpiaci szempontból a leghátrányosabb helyzetűek közé tartozik: alacsony iskolai végzettségűek, vagy a helyi munkaerőpiacon nem keresett szakmát gyakorlók, pályakezdő munkanélküliek, idősebb álláskereső.

A munkanélküliség alakulását szemléletesen kifejezi a nyilvántartott álláskereső arányát bemutató diagram a munkaképes korú népesség %-ában

**A nyilvántartott álláskereső aránya a munkaképes korú népesség %-ában Orosházán (2006-2010.)
December 20-i állapot szerint**

(Forrás: KSH)

E mutató alapján összehasonlítva Orosházát a megye településeivel a helyzetünk kedvező. 2010. évben Orosházán a munkaképes korú képesség 9,63%-a volt munkanélküli, míg a megyei átlag 12,5% volt.

3.3. Nyugdíjasok, szociális járadékosok

3.3.1. Nyugdíjasok

A lakónépesség elöregedésének természetes velejárója, hogy az aktív évek után jelentős számban élnek nyugdíjból vagy nyugdíjszerű ellátásból.

**Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint Orosházán
(2005-2009)**

	Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma (fő)		
	Nők	Férfiak	Összesen
2005	6.353	4.500	10.853
2006	6.366	4.460	10.826
2007	6.338	4.404	10.742
2008	6.254	4.342	10.596
2009	6.133	4.262	10.395

(Forrás: Törzskönyv)

A lakosság kb. 1/3-a számára jelenti a nyugdíjazás a megélhetést fedező, nem túl magas, de biztos jövedelmet. Bár életkorát tekintve a lakosok kb. 1/5-e érte el a reá vonatkozó nyugdíjkorhatárt, az „öregség” mellett egyéb jogcímek is megalapozták a nyugdíj (szerű) ellátás megállapítását, pld. a rokkantság.

A nyugdíjak átlagos összegéről a Dél-alföldi Régióban a megyék adatai állnak rendelkezésre.

Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők átlagos nyugdíja (január, Ft/hó)

	2005. év	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év
Bács-Kiskun megye	50.622	54.453	59.320	65.906	70.186
Békés megye	50.126	53.739	58.351	64.687	68.826
Csongrád megye	52.828	56.761	61.696	68.575	73.154

(Forrás: KSH)

3.3.2. Szociális járadékosok

A megváltozott munkaképesség okából elég jelentős számban részesülnek az átlagjövedelemtől messze elmaradó szociális járadékban ahhoz, hogy külön figyelmet érdemeljenek a szociális segélyezés rendszerében. Bár a munkaképesség csökkenésük kétségtől megállapítást nyert, sokan a munkanélküliség helyett választották ezt a megoldást. 2005. évben 874 fő, 2008. évben 749 fő részesült szociális járadékban. Mára ez a létszám kb. 700 fő az egyre szigorodó feltételek és felülvizsgálati rendszer miatt.

Életkorukból eredően a szociális járadékosoknak gyakran eltartottakról is kell gondoskodniuk, ezért megsegítésükre a szociális és a gyermekellátást komplexen kell alkalmazni. A valódi megoldást rehabilitációs munkahelyek létrehozása, újbóli munkába állításuk jelentené a munkaerő piacon.

A szociális ágazat eszközzrendszere ide kevés, mert szociális foglalkoztatás csak azon kevesek számára szervezhető, akik szociális intézményi jogviszonyban állnak.

3.4. Egészségügy

Az Önkormányzat szerződés útján gondoskodik az egészségügyi alapellátásról. A központi orvosi ügyelet Orosháza székhellyel kistérségi szintű.

Az Önkormányzat területi besorolású városi kórházat tart fent. A kórház keretében működik a járó- és fekvőbeteg szakellátás.

Egészségügyi intézményrendszer jellemző mutatói (2011)

Háziorvosi körzetek száma	12
Házi gyermekorvosi körzetek száma	5
Területi ellátási kötelezettség nélkül működő háziorvos	2
Egy háziorvosi és házi gyermekorvosi körzetre jutó lakos	1.632
Területi védőnői körzetek száma	10
Iskolaorvosi körzetek száma	5
Fogorvosi körzetek száma	7
Járóbeteg szakrendelések száma	29
Gondozóintézetek száma	4
Kórházi ágyak száma	436+15 újszülött ágy
Ebből: aktív	317
krónikus	80
rehabilitációs	39

(Forrás: Városi Kórház és Polgármesteri Hivatal)

Az Önkormányzat a lakosságszám folyamatos csökkenése ellenére sem változtatott az alapellátási körzetek számán. Így javulhatott az ellátás minősége, mert hosszabb idő jutott egy-egy orvos-beteg találkozóra.

3.5. Szociális ellátások

„A szociális ellátás feltételeinek biztosítása – az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségeknek a tagjaikért viselt felelősségén túl – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak feladata.” (1993. évi III. tv. 2. §)

3.5.1 Jogszályalkotás

Orosháza Város Önkormányzata a Szt. és a Gyvt. végrehajtására rendeletet alkotott

- a pénzbeli és természetbeni ellátásokról,
- az aktív korú nem foglalkoztatottak együttműködési kötelezettségéről,
- az adósságkezelési szolgáltatásról,
- a szociális szolgáltatásokról,
- a gyermekek ellátásáról,
- a bérpótló juttatás feltételeként a lakókörnyezet rendezettségének biztosításáról.

A rendeletek felülvizsgálata és aktualizálása folyamatos.

3.5.2. Végrehajtási feladatok

Az Önkormányzat hivatalában folyó hatósági munka eredményeként a tartós vagy átmeneti anyagi problémákkal küzdő embereken segítenek a szociális segélyezés különböző formáival: a rendszeres vagy átmeneti, a pénzbeli, vagy természetbeni juttatásokkal.

Az Önkormányzat fenntartásában működő ESZK személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat végez az arra rászorulóknak. A lakosság szociális ellátását szolgálják még egyházi, nem állami fenntartók és természetes személyek is.

Szociális és gyermekjóléti ellátások intézményfenntartók szerint (2010.)

	Fenntartók szerinti bontásban				
	Önkormányzat	Egyház	Civil szerv.	Szociális vállalkozás	Oh. Kist. Többcélú Társulása
Alapellátások:					
Gyermekjóléti Közp.	-	-	-	-	1
Bölcsőde (fh.)	60	-	-	-	-
Családi napközi (fh.)	-	-	-	7	-
Családok átmeneti otthona (fh.)	-	38 fő ill. 9 család	-	-	-
Családsegítő szolgálat	1	-	-	-	-
Étkeztetésben részesülők száma (fő)	164	62	-	-	-
Házi segítségnyújtás(fő)	202	54	-	-	-
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (db)	-	-	-	-	265 ebből Oh-n 45
Nappali ellátások:					
Idősek klubjai (fh.)	115	30	-	-	-
Fogyatékos személyek (fh.)	35	-	-	-	-
Hajléktalanok nappali melegedője (fh.)	36	-	-	-	-
Utcai szociális munka	*csak pályázati pénzből működik minden évben novembertől márciusig				
Tanyagondnoki szolg.	2	-	-	-	-
Tartós ápolást gondozást nyújtó intézmények					
Idősek otthona (normál) (fh.)	241	-	-	-	-
Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények					
Időskorúak gondozóháza(fh.)	17	-	-	-	-
Ejjeli menedékhely(fh.)	26	-	-	-	-
Hajléktalan személyek átmeneti szállása(fh.)	14	-	-	-	-

(Forrás: ESZK, intézményi adatbázisok)

III.

Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások

Orosháza lakosai számára szociális rászorultság esetén a Szt. és az Önkormányzat rendelete alapján az alábbi ellátások nyújthatók:

<i>Az ellátás formája</i>	<i>Döntéshozó</i>	
	Polgármester önkormányzati hatáskörben	Jegyző saját hatáskörben
Pénzbeli ellátások		Időskorúak járadéka Rendszeres szociális segély Bérpótló juttatás Ápolási díj (alanyi)
Természetbeni ellátások	Adósságkezelési szolgáltatás Köztemetés Szemétszállítási díj támogatás	Közügygyógyellátás (alanyi, normatív) Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság megállapítása
Pénzben és természetben is nyújtható ellátások	Lakásfenntartási támogatás (normatív és adósságcsökkentési támogatáshoz kapcsolódóan nyújtott) Átmeneti segély Temetési segély	

A felsorolt ellátások közül a szemétszállítási díj támogatást a helyi igények figyelembevételével *önként vállalta fel* az Önkormányzat saját forrásai terhére. Azok a 70 éven felüli, jövedelmük alapján rászorult személyek részesülnek benne, akik nem jogosultak lakásfenntartási támogatásra.

Nem a Szt. szerint nyújtott ellátások a súlyosan mozgáskorlátozottak közlekedési kedvezményei.

A gyermekek számára – a feltételek megléte esetén nagykorúvá válásuk után is – a Gyvt. és önkormányzati rendelet alapján az alábbi ellátások nyújthatók:

Döntéshozó	Az ellátás megnevezése	Az ellátás formája (X)	
		Pénzbeli	Természetbeni
Jegyző	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény		X
	Egyszeri támogatás	X	
	Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás	X	
	Óvodáztatási támogatás		X
Polgármester önkormányzati hatáskörben	Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	X	X
	Buszközlekedési támogatás		X
	Helyi étkezési kedvezmény		X

A felsorolt ellátások közül a buszközlekedési támogatást és a Gyvt. alapján járó normatív étkezési kedvezményen felüli helyi étkezési kedvezményt az Önkormányzat *önként vállalta fel* saját forrásai terhére a gyermekekről való gondoskodás költségeinek enyhítése céljából azon személyek esetében, akik a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak.

Az alábbiakban információk következnek az egyes ellátások igénybevevőinek számáról és a finanszírozás összegéről a szociális ágazat program költségvetése alapján.

A szociális segélyekre, támogatásokra való jogosultság megállapításához, a jogosultság megléte esetén a segély, támogatás összegének kiszámolásához az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege szolgál alapul az esetek többségében a Szt. alapján.

Az öregségi nyugdíj legkisebb összege 2008.01.01-től változatlanul 28.500.- Ft.

1. Pénzbeli szociális ellátások

1.1. Időskorúak járadéka

A megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező, a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatárt betöltött időskorúak részére nyújtott támogatás. A jogosultság megállapítását követően összegét befolyásolja, hogy a jogosult egyedülálló-e vagy sem, és milyen életkorú.

A jogosult egyedülállósága és kora szerint	Időskorúak járadékának összege az öregségi nyugdíjminimum %-ában
Nem egyedülálló	80%
75 év alatti egyedülálló	95%
75 év feletti egyedülálló	130%

A jogosultak száma évről évre enyhén csökken vagy stagnál. E jogcímen új megállapítás azon egészségkárosodás miatt rendszeres szociális segélyben részesülő személyeknél várható, akik a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatár betöltése okából korábbi segélyük helyett időskorúak járadékára válnak jogosulttá.

A támogatás 90 %-a igényelhető vissza a központi költségvetésből, így a várható felhasználás és a terv a 10%-ot tartalmazza.

Megnevezés	2006. tény	2007. tény	2008. tény	2009. tény	2010. várhat ó	2011. terv
Időskorúak járadékára fordított összeg (ezer Ft)	11.952	12.723	11.892	8.380	8.680	1.100
Járadékban részesülők száma (fő, december havi adat)	37	39	30	26	26	30
Járadék összege nem egyedülállónál (Ft)	20.640	II. 15-ig 21.464		22.800	22.800	22.800
		II. 15-től 21.704				
Járadék összege egyedülállónál (Ft)	24.510	II. 15-ig 25.488		27.075	27.075	27.075
		II. 15-től 25.773				
62-75 év között	33.540	II. 15-ig 34.879		37.050	37.050	37.050
75 év felett		II. 15-től 35.269				

1.2. Aktív korúak ellátása

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Két formája: a rendszeres szociális segély (RSZS) és 2011. január 01-től a bérpótló juttatás (BPJ), amely a rendelkezésre állási támogatást (RÁT) váltja fel.

Több egyéb feltétel teljesülése esetén RSZS-t kapnak

- egészségügyi okból rászoruló személyek,
- 2009. 01.01-től azok az aktív korú személyek, akik a közfoglalkoztatásból kimaradtak 55. életévük betöltése miatt, vagy 14 év alatti gyermek nevelése miatt, ha a gyermek napközbeni ellátása intézményben nem megoldható,
- 2010. 01.01-től az Szt. nyújtotta lehetőség alapján azok az aktív korú személyek, akik a közfoglalkoztatásból kimaradtak az Önkormányzat rendeletében foglalt mentesítési jogcím miatt.

Az RSZS összege családonként változik, függ a családok összetételétől és jövedelmétől. A támogatás 90%-a igényelhető vissza a központi költségvetésből.

A BPJ jogosultjai közfoglalkoztatásban részt venni képes, köteles és munkavállalás céljából együttműködő személyek. A BPJ összege az öregségi nyugdíjminimum mindenkor legkisebb összege, 2011. évben is 28.500 Ft/hó, melynek 20%-át az Önkormányzat önerőként fizeti, 80%-át pedig a központi költségvetésből visszaigényli.

2009. évtől kezdődően mind az Önkormányzatnak, mind a munkanélkülisége okából aktív korú ellátottnak érdeke a közfoglalkoztatás. Cél, hogy minél több aktív korú ellátott közfoglalkoztatásban vegyen részt, melynek időtartama alatt a segélyezés szünetel. A 2010. évi nagy arányú közfoglalkoztatás eredményeképpen a 2010. évi tervhez viszonyítva a segély önerejének felhasználása teljességében nem történt meg. Tekintettel arra, hogy a 2011. évre megváltozott közfoglalkoztatás hatásait még nem ismerjük, célszerűnek látszik magasabb segélykiáramlással számolni.

A táblázatban 2011. év tervszáma az aktív korúak ellátásához szükséges segélyösszeg önerejét tartalmazza. (RSZS esetén 10%-ot, BPJ esetén 20%-ot figyelembe véve.)

Megnevezés	2006. tény	2007. tény	2008. tény	2009. tény*	2010. várható	2011. terv**
Rendszeres Szociális Segély, 2009. 01.01-től Aktív korúak ellátásának összege (ezer Ft)	128.869	168.483	217.541	240.028 ebből önerő: 39.400	221.232 ebből önerő: 39.625	256.400 ebből önerő: 45.800
Munkaképtelen személy segélye (Ft/hó)	20.500	21.900	26.100	RSZS (eüok) 29.500 RSZS(55. év felett) 25.000 RÁT 28.500	RSZS (eüok) 28.300 RSZS (55 év felett és mentes) 25.500 RÁT 28.500	RSZS (eüok) 28.300 RSZS (55 év felett és mentes) 25.500 BPJ 28.500
Nem foglalkoztatott személy havi segélye (Ft)						
Munkaképtelen segélyezett száma (fő)	523	642	694	RSZS (eüok)44 RSZS (55. év felett) 65 RÁT 583 Továbbf. 67	RSZS (eüok) 42 RSZS (55 év felett és mentes) 126 RÁT 566	RSZS (eüok) 42 RSZS (55 év felett és mentes) 126 BPJ 600
Nem foglalkoztatottak száma (fő)						

* 2009. évben használt rövidítések: RSZS.: Rendszeres Szociális Segély, RÁT.: Rendelkezésre Állási Támogatás, továbbf.: továbbfolyósítás, eüok: egészségkárosodási ok

** 2011. évben használt rövidítés: BPJ: Bérpótló juttatás, amely a RÁT-ot váltja fel.

1.2.1. Együttműködési kötelezettség

A nem foglalkoztatott rendszeres szociális segélyezettek esetében nem elegendő a hiányzó jövedelem pótlása. Az a cél, hogy a munka világából történő kiesés mind rövidebb időre történjék és a kapcsolat ne szakadjon meg végérvényesen. Eszközként szolgál a segélyezettek együttműködési kötelezettsége, amely az ESZK Családsegítő Szolgálatának családgondozójával és – a munkaképes személyeknél – a foglalkoztatási szervvel áll fenn.

Az együttműködés elmaradása szankciót von maga után.

Az együttműködés során mentális gondozás keretében mód nyílik különböző devianciák kialakulásának megelőzésére, a meglévők kezelésére, az önértékelési zavarok kialakulásának megelőzésére, pályaaorientáció és önmenedzselési képességek kifejlesztésére.

További eszköz a közfoglalkoztatásra történő kiközvetítés.

1.2.2. Közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatásban való részvétel tulajdonképpen az együttműködési készség egyik kifejezési formája. A munka tárgya mindazon feladat, amely jogszabály szerint közfeladatnak minősül.

A közfoglalkoztatásnak - a 2011. évtől bekövetkezett egységesítéséig - az alábbi formái voltak:

- *Közmunka:* önkormányzat, társulás pályázatának eredményeként megnyíló munkalehetőség a regisztrált munkanélküliek számára.
- *Közhasznú foglalkoztatás:* a foglalkoztató és a foglalkoztatási szerv megállapodásának eredményeként a tartós munkanélküli munkát kapott, a foglalkoztató pedig a foglalkoztatással együtt járó költségekből különböző kedvezményekben részesült.
- *Közcélú foglalkoztatás:* Az önkormányzat által szervezett foglalkoztatás, legalább 90 munkanap időtartamú, lehetőleg a segélyezés megkezdése előtt. A finanszírozása az állami költségvetésből lehívható foglalkoztatási támogatásból történt. Orosházán a Városüzemeltetési és Szolgáltató Zrt., valamint a Gyopárosi Gyógy- és Élményszálló volt elsősorban a közcélú személyek foglalkoztatója 2008. évig. Az „Út a munkához” program keretében 2009. évtől a közcélú foglalkoztatásba 18 foglalkoztatási hely kapcsolódott be.

Az alábbi táblázat jól szemlélteti, hogy a program a közfoglalkoztatásban való részvételben ugrásszerű növekedést hozott. A foglalkoztatottak részére a 28.500Ft/hó segély helyett bérjövédelmet jelentett a garantált bérminimum vagy a minimálbér összegében. Általános volt a napi nyolc órás foglalkoztatás, amely több hónapon keresztül, akár egy évig is tartott.

Az aktív korú nem foglalkoztatott rendszeres szociális segélyezettek / aktív korú ellátottak közül a közcélú foglalkoztatásban résztvevők száma és aránya Orosházán (2006-2010)

Megnevezés	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Aktív korú nem foglalkoztatott rendszeres szociális segélyezettek száma (fő)	483	602	694	1142	1441
Közcélú foglalkoztatottak száma (fő)	39	46	69	456	668
Közcélú foglalkoztatás aránya (%)	8	8	10	40	46

(Forrás: Polgármesteri Hivatal)

1.3. Ápolási díj

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

Alanyi jogon ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha súlyos fogyatékos személy, vagy 18. életévét be nem töltött tartósan beteg személy gondozását, ápolását végzi. Ez esetben ápolási díjának összege a mindenkori öregségi nyugdíjminimummal megegyező.

A fokozottan súlyos fogyatékos személyt ápoló hozzátartozó a mindenkori öregségi nyugdíjminimum 130%-ára jogosult havonta.

Korábban – az akkor hatályos helyi jogszabály alapján - méltányosságból a polgármester ápolási díjat állapított meg annak a hozzátartozónak, aki 18. életévét betöltött, tartósan beteg személy gondozását végezte. Egy ilyen segélyezettünk van még. Méltányossági jogcímen új megállapítás helyi rendeletünk szerint már nem lehetséges. 2011. évtől a költségvetési törvény határozza meg az ápoló alapdíját. Ez az összeg a korábbi 28.500 Ft-ról megemelkedett 29.500 Ft-ra. Az alapdíjhoz igazodóan a fokozott ápolást nyújtó személy 38.350 Ft/hó összegű juttatásban, a méltányossági esetünk pedig 23.600 Ft/hó ápolási díjban részesül január 1-jétől.

A táblázat utolsó oszlopa a 2011. évi tervezett felhasználás 25%-os mértékű önerejét tartalmazza, az állam a kifizetett ápolási díj 75%-át megtéríti.

Megnevezés	2006. tény	2007. tény	2008. tény	2009. tény	2010. várhat ó	2011. terv
Ápolási díjra fordított összeg (ezer Ft)	16.593	35.490	42.442	47.846	57.870	16.550
Ápolási díj havi összege ebből: - alanyi jogon: súlyos fogyatékoság esetén; fokozottan súlyos fogy. - méltányosságból:	25.800	II. 15- ig 26.830 II. 15- tól 27.130	28.500	28.500	28.500	29.500
	33.540	II. 15- ig 34.879 II. 15- tól 35.269	37.050	37.050	37.050	38.350
	20.640	II. 15- ig 21.464 II. 15- tól 21.704	22.800	22.800	22.800	23.600
Ápolási díjban részesülők száma összesen (fő)	97	109	112	146	163	180
ebből:						
- alanyi jogon	96	108	111	145	162	179
- méltányosságból	1	1	1	1	1	1

2. Pénzben és természetben is nyújtható szociális ellátások

2.1. Lakásfenntartási támogatás

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás.

Orosházán kétfajta jogcímen állapítható meg a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló önkormányzati rendelet szerint lakásfenntartási támogatás: normatív lakásfenntartási támogatásra való jogosultság alapján, valamint adósságkezelési szolgáltatás részeként.

A Szt. módosítása alapján 2011.09.01-től meg fog változni a normatív lakásfenntartási támogatás jogosultsági feltétele, valamint számítási módja. Kiszélesedik a jogosultsági jövedelemhatár, és a jövedelmet fogyasztási egységhez kötötten kell figyelembe venni. A korábbiakhoz képest viszont szigorítás, hogy az ellátás igénybevételét a vagyon kizárja.

A lakásfenntartási támogatás 90%-a a központi költségvetésből visszaigényelhető, ezért a táblázatban a 2011. évi tervezett felhasználás csak a 10% önerőt tartalmazza.

Megnevezés	2006. tény	2007. tény	2008. tény	2009. tény	2010. várhat ó	2011. terv
Lakásfenntartási támogatásra fordított összeg (ezer Ft)	44.261	43.472	41.449	39.663	51.391	7.300
A támogatás évi összege családonként ill. személyenként (Ft)	52.300	55.900	55.600	53.000	57.200	63.000
Támogatásban részesített családok, ill. személyek száma (fő)	847	778	745	867	899	1.125

2.2. Átmeneti segély (valamint személyszállítási díj támogatás)

A polgármester a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére átmeneti segélyt nyújt. Elsősorban azokat a személyeket indokolt átmeneti segélyben részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni, vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások - különösen betegség, elemi kár miatt - anyagi segítségre szorúlnak. Átmeneti segély címén (természetbeni ellátásként) személyszállítási díjtámogatást kapnak az arra rászoruló önkormányzati rendelet szerint.

Ugyancsak az Önkormányzat rendelete szerint itt jelenik meg a hatósággal közös feladatok ellátására a kríziskezelés finanszírozásához az intézményeknek (Családsegítő Szolgálat, Hajléktalan ellátás, Városi Kórház szociális munkása) nyújtott évi egyszeri keret.

A 2009. évet követően a 2010. év számos személy és család számára a krízis éve volt. Sok új ügyfél jelent meg, akik még sosem fordultak segélyért az Önkormányzathoz. Ez a folyamat még 2010. decemberében is megfigyelhető volt. A segélyeket alapvető élelmiszerek megszerzéséhez, tüzelővásárláshoz és egyéb lakásrezei megfizetéséhez nyújtottuk. A felhasznált és a tervezett segélykeret növekedését indokolta, hogy nem várt mértékben nőtt a létszükségletük kielégítése érdekében átmeneti segélyt kérők száma.

Megnevezés	2006. tény	2007. tény	2008. tény	2009. tény	2010. várhat ó	2011. terv
Átmeneti segélyezésre fordított összeg (ezer Ft)	13.648	9.435	11.054	17.043	22.520	23.000
A támogatási esetek száma (fő)	1.635	1.400	1.400	2.100	2.754	2.800
A támogatás egyszeri összege átlagban (Ft)	8.300	7.000	7.900	8.100	8.200	8.200
Intézményekkel közös feladatok (eFt):				400	400	400

2.3. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás (valamint buszközeledési támogatás és étkezési kedvezmény)

A gyermeket a polgármester rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti, ha a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

A rendkívüli gyermekvédelmi juttatás alternatívájaként szabályozza önkormányzati rendelet a buszközeledési támogatást (2006. óta) és az étkezési kedvezményt (2007. óta).

Az előző évek tapasztalata alapján a tervezett összegek fedezik a felmerülő jogos igényeket, ezért a 2011. évben is a korábbiakhoz hasonlóan tervezünk.

Megnevezés		2006. tény	2007. tény	2008. tény	2009. tény	2010. várható	2011. terv
Támogatás éves összege (eFt)	RGYT	2.660	3.960	2.391	3.204	3.526	4.000
	Buszk. tám.	1.270	1.314	1.306	1.414	1.543	2.000
	Étk. kedv.	-	967	1.029	1.034	938	2.000
Támogatásban részvéltek száma (fő)	RGYT	332	450	255	410	443	450
	Buszk. tám.	153	142	157	179	172	190
	Étk. kedv.	-	204	212	195	203	210
Támogatás egyszeri átlagos összege (Ft/eset)	RGYT	8.000	8.800	9.400	8.000	8.000	8.800
	Buszk. tám.	830	925	830	790	900	1.100
	Étk. kedv.	-	475	580	530	480	950

Rövidítések: RGYT – Rendkívüli Gyermekvédelmi Támogatás; Buszk. tám. – Buszközeledési támogatás; Étk. kedv. – étkezési kedvezmény

2.4. Temetési segély

A Polgármester önkormányzati jogkörben temetési segélyt nyújthat annak, aki a meghalt személy eltemetetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartására köteles hozzátartozó volt ugyan, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti.

A temetési segély összege önkormányzati rendelet szerint legkevesebb 15.000 Ft 2008. január 01-től. Ettől kivételes esetben térünk el, magasabb összegű a temetési segély köztemetés elkerülése céljából.

Megnevezés	2006. tény	2007. tény	2008. tény	2009. tény	2010. várható	2011. terv
Temetési segélyre fordított összeg (ezer Ft)	930	1.145	1.320	1.455	1.485	2.250
Segélyben részesítettek száma (fő)	93	114	88	97	98	150
A temetési segély egyszeri összege (Ft)	10.000	10.000	15.000	15.000	15.000	15.000

3. Természetben nyújtott szociális ellátások

3.1. Köztemetés

A Polgármester önkormányzati hatáskörben gondoskodik annak az Orosházán elhunyt személynek a közkölségen történő eltemettetéséről, akinek nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles hozzátartozója, vagy az erről nem gondoskodik. A tervezésnél számításba vettük a temetési szolgáltatás áremelkedését is.

Megnevezés	2006. tény	2007. tény	2008. tény	2009. tény	2010. várhat ó	2011. terv
Köztemetésre fordított összeg (ezer Ft)	2.051	2.700	2.991	2.954	4.042	4.500
Köztemetések száma	24	21	33	27	36	40

3.2. Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság és TB járulékok

Szociális rászorultság alapján hatósági bizonyítvány kiállítására kötelezett a jegyző az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából azon személyek esetében, akik a törvényben előírt feltételeknek megfelelnek.

Itt lett tervezve és elszámolva az ápolási díjban részesülők után fizetendő TB járulék.

Megnevezés	2006. tény	2007. tény	2008. tény	2009. tény	2010. várhat ó	2011. terv
Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságra kifizetett összeg (ezer Ft)	491	744	949	1.118	1.356	2.000

3.3. Adósságkezelési szolgáltatás

A szociálisan hátrányos helyzetben lévők adósságterhének enyhítése és lakhatási körülményeinek javítása céljából nyújtott szolgáltatás, melynek összecszerűséggel jellemezhető része az adósságcsökkentési támogatás. A szolgáltatás további részei az adósságkezelési tanácsadás (annak költségeivel itt nem kell számolni) és a lakásfenntartási támogatás, amelyet az II/1 szám alatt már figyelembe vettünk.

2011. évben is azt várjuk, hogy a lakáscélú kiadások növekedése, és az egyre gyakoribb fizetési nehézségek miatt a rászorulóknak igénybe veszik ezt az ellátást.

3.3.1. Adósságcsökkentési támogatás

A támogatás 90%-a visszaigényelhető a központi költségvetésből, a 2011. évre tervezett felhasználás a 10% önerőt tartalmazza.

Megnevezés	2006. tény	2007. tény	2008. tény	2009. tény	2010. várható	2011. terv
Adósságkezelési szolgáltatásra fordított összeg (ezer Ft)	1.999	1.400	761	703	2.841	1.000
Adósságkezelésben részesülők száma (fő)	21	24	25	20	21	70
Adósságkezelés egy személyre jutó összege (Ft)	95.200	58.300	30.440	35.200	135.300	142.000

3.3.2. Adósságkezelési tanácsadás

Az adósságkezelési tanácsadás speciális szociális alapellátási feladat. Az ESZK Családsegítő Szolgálatánál adósságkezelési tanácsadásra is képzett családgondozót foglalkoztatnak az adósok együttműködési kötelezettségének teljesítéséhez. Az adósságkezelési tanácsadó részt vesz a hatóság elé kerülő adósságkezelési kérelmek döntés-előkészítésében, együttműködési megállapodást köt a támogatásban részesített adósokkal. Az együttműködés során feltárja az adósságkezelés tartama alatt keletkező problémákat, segít a megoldásukban, preventív intézkedéseket tesz az újabb eladósodás elkerülése érdekében.

3.4. Közgyógyellátás

		2005	2006	2007	2008	2009
Közgyógyellátásban részesülők száma (fő)	Alanyi (fő)	1.203	617	804	889	449
	Normatív (fő)	1.025	560	225	189	180
Összesen (fő)		2.228	1.177	1.029	1.078	629

A közgyógyellátás szabályaiban az elmúlt években bekövetkezett változás hatásai tükröződnek a változó adatokban.

3.5. Súlyosan mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményei

		2005	2006	2007	2008	2009
Súlyosan mozgáskorlátozottak közlekedési támogatása	Támogatottak száma (fő)	1.054	1.029	975	845	733
	Ráfordítás összege (e.Ft)	9.902	9.390	9.209	8.280	7.123
Gépkocsi-szerzési, átalakítási támogatásra jogosultak (fő)		186	176	167	145	91

Az állami költségvetés a mozgáskorlátozottak támogatására fordított összeget 100%-ban megtéríti az Önkormányzatnak. A támogatottak számában és a ráfordítás összegében folyamatos csökkenés mutatkozik évről évre.

Az idősek elhalálozásával, a fogyatékosági támogatás folyamatos megismerésével és igénylésével a közlekedési támogatás helyett, és a feltételek háziorvosi felülvizsgálatának szigorodásával lehet párhuzamba hozni ezt a csökkenést.

IV.

Szociális igazgatási tevékenység, fenntartói feladatok

A hatósági tevékenység és a szociális ágazati szakmai fenntartói feladatok végrehajtója a Polgármesteri Hivatal Népjóléti és Szociális Osztálya 2011 március 1-ig. Ez a szervezeti felépítés az alábbi volt: *Létszáma* 10 fő: 1 fő osztályvezető, 1 fő csoportvezető, 7 fő ügyintéző, 1 fő osztályadminisztrátor.

Szakképzettség: két fő államigazgatási főiskolai végzettségű
két fő szociális felsőfokú végzettségű
négy fő egyéb felsőfokú végzettségű
két fő érettségizett

A 2011. március 1.-jei átszervezést követően a szociális ágazati feladatokat végrehajtó szervezeti egység a Polgármesteri Hivatal Hatósági Iroda Népjóléti, Szociális Csoportja.

Létszáma 6 fő: 1 fő csoportvezető, 5 fő ügyintéző.

Szakképzettség: egy fő államigazgatási főiskolai végzettségű
egy fő szociális felsőfokú végzettségű
három fő egyéb felsőfokú végzettségű
egy fő érettségizett

A szociális igazgatási tevékenység mutatói Orosházán (2006-2010)

Ügyiratok száma (db)		2006. év	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év
Alapszámon iktatott ügyiratok száma		9.642	10.544	12.157	13.675	12.803
Alszámon iktatott ügyiratok száma		4.614	5.151	17.527	26.548	29.547
<i>Ügyiratok száma összesen</i>		14.256	15.695	29.684	40.223	42.350
Ebből	Pénzübeli és természetbeni ellátással kapcsolatos	12.088	13.475	23.311	34.496	40.315
	Személyes gondoskodást nyújtó ellátással kapcsolatos	93	116	4.502	2.356	1.945
	Egyéb	2.075	2.104	1.871	3.371	90
<i>Elsőfokú határozatok száma összesen</i>		10.143	10.797	13.547	15.912	17.159
<i>Ebből megtámadott határozatok száma</i>		4	7	9	2	6
Ebből	Helybenhagyott	4	7	9	2	6
	Megváltoztatott	-	-	-	-	-
	Megsemmisített	-	-	-	-	-
	Saját hatáskörben módosított vagy visszavont	-	-	-	-	-

(Forrás: Polgármesteri Hivatal adatbázisa)

A hatósági munka tartalmát tekintve az előző fejezetben részletezett, a *felnőttek és gyermekek számára pénzbeli és természetbeni ellátások nyújtása* rászorultság esetén. Ide sorolható a nem foglalkoztatott aktív korú ellátottak közfoglalkoztatásával kapcsolatos feladatok ellátása.

A hatósági munka keretében, kijelölt jegyzői hatáskörben történik a *szociális és gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézmények, szolgáltatók működési engedélyezésével kapcsolatos feladatok* végzése az alábbi településeken:

- Csanádapáca
- Csorvás
- Gádos
- Gerendás
- Kardoskút
- Nagyszenás
- Pusztaföldvár.

Az orosházi egyházi, nem állami fenntartású intézmények, a szociális vállalkozó természetes személyek működési engedélyének kiadása is ide tartozik.

Ugyanezen *intézmények, szolgáltatók működését rendszeresen ellenőrizni kell* (önkormányzati fenntartásúak esetében 2 évente, a többiekénél évente) a módszertani intézmények szakértői közreműködésével.

Fenntartói feladatok körében:

- az ESZK törvényességi ellenőrzése, a szakmai munka eredményességének vizsgálata, a Képviselő-testület részére az ellenőrzésről szóló beszámolók készítése évente
- az ESZK működésével kapcsolatos testületi előterjesztések elkészítése, Alapító okiratának „karbantartása”
- a személyi térítési díjakkal kapcsolatos méltányossági kérelmek bizottsági előterjesztése
- az intézményvezetői döntésekkel szembeni jogorvoslati kérelmek döntés-előkészítése
- a szociális szolgáltatások fejlesztésére irányuló pályázatok, megvalósíthatósági tanulmányok készítése.

A csoport készíti a szociális szolgáltatástervezési koncepciót és felülvizsgálatát, az időügyi koncepciót, a szociális ágazatot érintő önkormányzati rendeletek tervezeteit, a segélyezés finanszírozási alapját és kereteit szolgáló program költségvetést. Előkészíti a szociális és egészségügyi ágazatot érintő bizottsági és képviselő-testületi előterjesztéseket és döntéseket, szervezi végrehajtásukat. Szervezi és koordinálja 2009. év óta a közfoglalkoztatást. Pályázatokat és pályázatokhoz megvalósíthatósági tanulmányokat készít.

A csoport főiskolai, egyetemi hallgatók terepgyakorlatának helyszíne.

V.

Szociális szolgáltatások**1. Az ellátási kötelezettség teljesítése**

Orosháza Város Önkormányzatának a Szt. 86. § (2) bekezdés d.) pontja alapján az alábbi személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások megszervezése és biztosítása a feladata:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- nappali ellátás: idősök, fogyatékkal élők, szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek, hajléktalanok célcsoportjai számára,
- átmeneti elhelyezést nyújtó ellátások: időskorúak gondozóháza, fogyatékkal élő személyek gondozóháza, pszichiátriai betegek átmeneti otthona, szenvedélybetegek átmeneti otthona, éjjeli menedékhely, hajléktalan személyek átmeneti szállása.

A felsorolt kötelező ellátások közül Orosházán *hiányoznak: szenvedélybetegek és pszichiátriai betegek nappali ellátása; fogyatékosok, szenvedélybetegek és pszichiátriai betegek átmeneti elhelyezését nyújtó ellátások.* Az Önkormányzat igyekszik biztosítani - amennyiben igény van rá - a hiányzók helyett az ilyen típusú ellátásokhoz való hozzáférést. Az ellátás kielégítetlensége miatt még nem érkezett panasz.

További, a kötelező ellátásokon felüli személyes gondoskodást nyújtó ellátások Orosházán: tanyagondnoki szolgáltatás, idősök otthona, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, alacsonyküszöbű ellátás a szenvedélybetegségek megelőzésére.

Fenntartók szerint is sokszínűség mutatkozik a szociális ellátásban:

- az Önkormányzat működteti a kötelező szolgáltatásokat valamint a tanyagondnoki szolgáltatást, az idősök otthonát, az általa alapított Egységes Szociális Központ (az Egyesített Szociális Intézmény jogutódja) útján, amelynek hatályos alapító okirata és szervezeti ábrája a 2. pontban bemutatásra kerül;
- egyházi fenntartásban működik étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősök nappali ellátása;
- az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása működteti a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást;
- civil szervezet működteti az alacsonyküszöbű ellátást.

Bár a koncepcióban teljeskörű áttekintésre törekszünk, az ESZK részletesebb bemutatást nyer, mivel ez az integrált szervezet az Önkormányzat szociális ellátási kötelezettségének teljesítője. Az előző koncepcióban megismert integrált szervezet 2009. évi áttekintését és felülvizsgálatát követően 2010. évben a személyi és dologi feltételei, valamint struktúrája tekintetében átszervezésre került a hatékonyabb és gazdaságosabb működtetés érdekében. (Isd.: 2. pont dokumentumai)

2. Az Egységes Szociális Központ (ESZK) Alapító Okirata és szervezeti ábrája

2.1. Az Egységes Szociális Központ alapító okirata

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 88. § (2) bekezdése és 90. §-a, valamint az államháztartás működési rendjéről szóló 292/2010. (XII.19.) Korm. rendelet 8/A. §, 10. § és 12. §-a¹ alapján az alábbi (egységes szerkezetbe foglalt) alapító okiratot adja ki:

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 88. § (2) bekezdése és 90. §-a, valamint az államháztartás működési rendjéről szóló 292/2010. (XII.19.) Korm. rendelet 8/A. §, 10. § és 12. §-a² alapján az alábbi (egységes szerkezetbe foglalt) alapító okiratot adja ki:

OROSHÁZA VÁROS ÖNKORMÁNYZAT

EGYSÉGES SZOCIÁLIS KÖZPONT³

ALAPÍTÓ OKIRATA

I. Általános rendelkezések

- 1.⁴ Költségvetési szerv/intézmény neve:** Orosháza Város Önkormányzat
Egységes Szociális Központ
- 2.⁵ Rövid neve:** OVÖ ESZK
- 3. PIR szám/OM azonosító:** 346470
- 3/A. Orosháza Város Önkormányzat Zöldfa utcai Bölcsőde (a továbbiakban: Bölcsőde)**
OM azonosítója: 200562
- 4. Székhelye:** Orosháza, Teréz u. 14.

¹ A jogszabályi hivatkozásokat módosította Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 349/2010. (XII.15.) Kt.sz. határozata.

² A jogszabályi hivatkozásokat módosította Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 349/2010. (XII.15.) Kt.sz. határozata.

³ Módosította Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 349/2010. (XII.15.) Kt. sz. határozata.

⁴ Módosította Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 349/2010. (XII.15.) Kt. sz. határozata.

⁵ Módosította Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 4/2011. (II.04.) Kt. sz. határozata.

5.⁶ Működési, illetékességi területe(i):

- idősek otthona, időskorúak gondozóháza vonatkozásában Békés megye közigazgatási területe,
- idősek klubja, házi segítségnyújtás, tanyagondnoki szolgálat, étkeztetés, családsegítő szolgálat, otthonsegítés vonatkozásában Orosháza közigazgatási területe,
- bölcsődei ellátás, értelmi fogyatékosok nappali ellátása vonatkozásában Békés megye közigazgatási területe,
- hajléktalanok éjjeli menedékhelye, átmeneti szállása, nappali melegedője tekintetében **Orosháza város közigazgatási területe.**

6. Alapító neve: Orosháza Város Önkormányzata

Alapító címe: 5900 Orosháza, Szabadság tér 4-6.

7. Irányító szerve: Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete

Irányító szerv címe: 5900 Orosháza, Szabadság tér 4-6.

8. Fenntartó, és felügyeleti szerv

neve: Orosháza Város Önkormányzata

címe: 5900 Orosháza, Szabadság tér 4-6.

9. A költségvetési szerv típusa az alapító szerint:

helyi önkormányzati költségvetési szerv⁷

10. Költségvetési szerv jogállása:

helyi önkormányzat által fenntartott önálló jogi személy.

⁸11. A foglalkoztatottakra vonatkozó foglalkoztatási jogviszonyok megjelölése: közalkalmazotti jogviszony a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. szerint. Egyes munkavállaló foglalkoztatottak jogviszonyára nézve a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény.

12. Vagyon feletti rendelkezés joga: megilleti a tevékenységei ellátását szolgáló vagyon szabad kapacitásának hasznosítási joga, az ingatlanok elidegenítése és megterhelése kivételével.

13. Gazdálkodási jogköre: előirányzatai felett teljes jogkörrel rendelkező, önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv, alaptevékenységét önállóan látja el.

14.⁹ Vezetőjének kinevezési, megbízási, választási rendje: a költségvetési szerv vezetőjét a Képviselő-testület testület bízta meg pályázat útján, öt éves határozott időre.

⁶ Módosította Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 79/2011. (IV.15.) Kt. sz. határozata.

⁷ A 9. pontban szereplő, a Költségvetési szervek jogállásáról szóló 2008. évi CV. tv. 15-16. §-a szerinti típusba sorolás az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló 2010. évi XC. törvény 135. § (9) bekezdése alapján 2010. augusztus 15. napján hatályát veszítette, törölte Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 349/2010. (XII.15.) Kt.sz. határozata.

⁸ A 10/A. pontot hatályon kívül helyezte Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 30/2010. (III.12.) Kt. sz. határozata.

⁹ Módosította Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 4/2011. (II.04.) Kt. sz. határozata.

15. Képviselőre jogosult: intézményvezető
 16. Számlaszáma: 11733041-15346470
 17. Adószám: 15346470-2-04

II. Egyéb rendelkezések

18.¹⁰ Telephelye(i): Orosháza, Teréz u. 14., Orosháza, Táncsics u. 8/1., Orosháza, Kettőssánc tér 10., Orosháza, Iglói u. 7., Orosháza, Lórántffy u. 35., Orosháza, Székács József u. 3., Orosháza, Kiss Ernő u. 19., Orosháza, Hajnal u. 1., Orosháza, Szabó Dezső u. 1., Orosháza, Október 6. u. 39., Orosháza, Zöldfa utca 8-10.

19.¹¹ Tag/részintézménye(i): nincs

19/A.¹² Feladatellátási helyei:

- Platán Idősek Otthona	Orosháza, Teréz u. 14.
- Ezüst Fenyő Idősek Otthona	Orosháza, Táncsics u. 8/1.
- Arany Évek Gondozóház	Orosháza, Kettőssánc tér 10.
- Öreg Tölgy Klub, házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés	Orosháza, Iglói u. 7.
- Reménység Klub, házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés	Orosháza, Lórántffy u. 35.
- Gyöngyvirág Klub, házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés	Orosháza, Székács József u. 3.
- Őszirozsa Klub, házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés	Orosháza, Kiss Ernő u. 19.
- Hajléktalanok Nappali Melegedője	Orosháza, Szabó Dezső u. 1.
- Hajléktalanok Éjjeli Menedékhelye	Orosháza, Szabó Dezső u. 1.
- Hajléktalanok Átmeneti Szállása	Orosháza, Szabó Dezső u. 1.
- Vadvirág Esély Klub	Orosháza, Október 6. u. 39.
- Bölcsőde	Orosháza, Zöldfa utca 8-10.
- Családsegítő Szolgálat	Orosháza, Hajnal u. 1.
- Tanyagondnoki Szolgálat	Orosháza, Hajnal u. 1.

20. Tagozata: nincs

21. Típusa: személyes szociális gondoskodást nyújtó szervezet

¹⁰ Módosította Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 345/2009. (IX.25.) Kt. sz. határozata.

¹¹ Módosította Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 30/2010. (III.12.) Kt. sz. határozata.

¹² Módosította Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 30/2010. (III.12.) Kt. sz. határozata.

21/A.¹³ A Bölcsőde gyermekek napközbeni ellátását biztosító, jogi személyiséggel nem rendelkező, teljes szakmai önállósággal működő szervezeti egység.

Feladata:

- a.) három éven aluli gyermekek napközbeni ellátása, gondozása, valamint testi-, szellemi fejlődését elősegítő nevelése,
- b.) a harmadik életévét betöltött, de testi- vagy szellemi fejlettségi szintje alapján óvodai nevelésre még nem érett gyermekek gondozása, a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig.

22. Felvehető maximális gyerek/tanuló létszám: nincs

23.¹⁴ **Férőhelyek száma:**

- Platán Idősek Otthona	Orosháza, Teréz u. 14.	167 férőhely
- Ezüst Fenyő Idősek Otthona	Orosháza, Táncsics u. 8/1.	74 ¹⁵ férőhely
- Arany Évek Gondozóház	Orosháza, Kettőssánc tér 10.	17 férőhely
- Öreg Tölgy Klub	Orosháza, Iglói u. 7.	30 férőhely
- Reménység Klub	Orosháza, Lórántffy u. 35.	30 férőhely
- Gyöngyvirág Klub	Orosháza, Székács József u. 3.	30 ¹⁶ férőhely
- Őszirozsa Klub	Orosháza, Kiss Ernő u. 19.	25 férőhely
- Hajléktalanok Nappali Melegedője	Orosháza, Szabó Dezső u. 1.	36 férőhely
- Hajléktalanok Éjjeli Menedékhelye	Orosháza, Szabó Dezső u. 1.	26 férőhely
- Hajléktalanok Átmeneti Szállása	Orosháza, Szabó Dezső u. 1.	14 férőhely
- Vadvirág Esély Klub	Orosháza, Október 6. u. 39.	35 férőhely
- Bölcsőde	Orosháza, Zöldfa utca 8-10.	60 férőhely

24. Évfolyamok száma: nincs

25. Jogszámban meghatározott közfeladatai:

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szerinti szociális szolgáltatások nyújtása.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szerinti bölcsődei ellátás biztosítása.

26.¹⁷ **Tevékenységei:**

26.1.¹⁸

Alaptevékenységek:

Szakágazat száma: 873000 Idősek, fogyatékosok bentlakásos ellátása

Szakfeladat szám és megnevezés:

¹³ Módosította Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 349/2010. (XII.15.) Kt. sz. határozata.

¹⁴ Módosította Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 30/2010. (III.12.) Kt. sz. határozata.

¹⁵ Módosította Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 349/2010. (XII.15.) Kt. sz. határozata.

¹⁶ Módosította Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 345/2009. (IX.25.) Kt. sz. határozata.

¹⁷ Módosította Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 349/2010. (XII. 15.) Kt. sz. határozata.

¹⁸ Módosította Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 79/2011. (IV.15.) Kt. sz. határozata.

692000	Számviteli, könyvvizsgálói, adószakértői tevékenység
811000	Építményüzemeltetés
812100	Általános épülettakarítás
873011	Időskorúak tartós bentlakásos szociális ellátása
873012	Időskorúak átmeneti ellátása
873013	Demens betegek bentlakásos ellátása
879033	Hajléktalanok ellátása átmeneti szálláson
879034	Hajléktalanok ellátása éjjeli menedékhelyen
881011	Idősek nappali ellátása
881013	Fogyatékossgal élők nappali ellátása
889101	Bölcsődei ellátás
889913	Nappali melegedő
889921	Szociális étkeztetés
889922	Házi segítségnyújtás
889924	Családsegítés
889928	Falugondnoki, tanyagondnoki szolgáltatás
890431	Szociális foglalkoztatás munka-rehabilitáció keretében

26.2. Vállalkozási tevékenysége és annak mértéke:

Vállalkozási tevékenysége az intézmény kiadási előirányzatának évi 5 %-os mértékét nem haladhatja meg.

27. Feladatellátást szolgáló vagyon: az épület és berendezései, használati eszközei.

28.¹⁹ Helyrajzi szám: 801; 2265; 2361; 2962/4; 2966; 3625/1; 3902; 7392/2; 7400; 8827; 9390

Orosháza, 2011. április 15.

Dr. Dancsó József
polgármester

Záradék:

Az Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ jelen egységes szerkezetbe foglalt alapító okiratának kiadására Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 202/2009. (V.8.) Kt. számú határozata, valamint az alapító okiratot módosító 345/2009. (IX.25.) Kt. számú, 30/2010. (III.12.) Kt. számú, 349/2010. (XII.15.) Kt. számú, 4/2011. (II.04.) Kt. számú és 79/2011. (IV.15.) Kt. számú határozata alapján került sor.

¹⁹ Módosította Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 4/2011. (II.04.) Kt. sz. határozata.

3. Az egyes szociális alapellátások

3.1. Étkeztetés

E szolgáltatás keretében azoknak a szociálisan rászorult személyeknek a legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről kell gondoskodni, akik azt koruk, egészségi állapotuk vagy egyéb ok – fogyatékoság, szenvedélybetegség, hajléktalanság – miatt önmaguknak, illetve eltartottaiknak tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. Az ESZK új szervezeti rendszerében a feladatellátás és annak szervezése az idősek klubjaihoz került.

Működési engedélye határozatlan idejű.

Dolgozói létszám: 1 fő szervező. Az étel kiszállításában a házi gondozók közreműködnek.

Az étkeztetésben ellátottak száma Orosházán (napi átlag – fő)

	2004. év	2007. év	2010. év
Maga hordja	34	69	45
Kiszállítással	77	181	119
Összesen:	111	250	164

(Forrás:ESZK)

Az ESZK mellett étkeztetést nyújt a Győry Vilmos Evangélikus Szeretetszolgálat (Orosháza, Thék Endre u. 2.) 62 fő részére.

Az ESZK étkeztetési szolgáltatás igénybevételének csökkenésében szerepe lehet annak, hogy az egyházi fenntartású szolgáltatót mind többen megismerték és szolgáltatását igénybe vették. Továbbá több piaci szereplő jelent meg - kifőzdék, az étel házhoz szállításával -, akiktől a nem jövedelmi viszonyaik miatt rászorult személyek az étkeztetést meg tudják vásárolni.

3.2. Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás magában foglalja a bevásárlást, a háztartási munkák egy részét, pszichés és egészségügyi segítséget, valamint a hivatalos ügyek intézését. Ez az ellátás az önellátásra részben képes vagy családban élő idősek helyzetén tud javítani.

Az ESZK új szervezeti rendszerében a feladatellátás és annak szervezése az idősek klubjaihoz került.

Működési engedélye határozatlan időre szól.

Az ellátást közalkalmazotti jogviszonyban álló 13 gondozó nyújtja.

A házi gondozók által ellátottak száma Orosházán (napi átlag - fő)

	2004. év	2007. év	2010. év
Csak gondozás	79	65	38
Csak ebéd	169	Nincs adat	110
Gondozás és ebéd	38	183	54
Összesen:	286	248	202

(Forrás:ESZK)

A Győry Vilmos Evangélikus Szeretetszolgálat részt vesz a házi segítségnyújtásban is, 54 főt gondoznak. A Szeretetszolgálat 10 főt foglalkoztat (3 fő tiszteletdíjas) az étkeztetés és házi segítségnyújtás ellátására.

Az ESZK házi segítségnyújtás szolgáltatását igénybe vevők számának csökkenésében is feltételezhető, hogy a jelenlévő egyházi fenntartású szolgáltatót is mind többen választják. Az elmúlt években sok alacsony jövedelmű kliens nem tudta megfizetni a szolgáltatást és lemorzsolódott. Ezért 2010. évben az Önkormányzat ingyenessé tette a házi segítségnyújtást. Feltételezhető, hogy e kedvező változás széles körű megismerését követően újból emelkedni fog a kliensek száma.

3.3. Családsegítés (Orosháza, Hajnal u. 1.)

Középpontjában a család, az egyén és a különböző közösségi csoportok állnak. Hozzájárul ezek jólétéhez, fejlődéséhez, a szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz. Speciális szolgáltatást nyújt a tartós munkanélküliek, az adósságtörhekkel küzdők, a fogyatékosok, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémákkal küzdők és családjuk részére, elősegítik a hajléktalanok ellátáshoz jutását. Tájékoztatást ad a szociális, a családtámogatási és társadalombiztosítási ellátások formáiról és a hozzájutás módjairól. Komplex családgondozást végez: a család konfliktusos viszonyainak rendezését elősegítő, folyamatos kapcsolattartást tart fent. A Családsegítő Szolgálat keretében működik.

Működési engedélye határozatlan idejű.

Dolgozói létszáma: 9 fő. Munkáját segíti megbízási jogviszonyban jogász és pszichológus.

A családsegítő szolgáltatás esetkezelésében résztvevők száma Orosházán

Tevékenység	2004. év	2007. év	2010. év
Információ	328	877	1.539
Ügyintézés	429	509	1.481
Segítő beszélgetés	231	157	401
Tanácsadás	572	850	1.043
Továbbirányítás	83	71	171
Pszichológiai esetkezelés	83	92	261
Jogi esetkezelés	125	89	168
Csoporttevékenység	134	224	257
Szolgáltatások közvetítése, nyújtása*	172	210	52
Dologi javak közvetítése, nyújtása**	462	531	1.180
Adósságkezelési tanácsadás	32	52	369

* Ide tartozik: szabadidős programok, telefonhasználat, fénymásolás, korrepetálás, stb.

** Ide tartozik: ruha, élelmiszer stb. adományok osztása

2010. évben 5592 fő igényelt családsegítő tevékenységet. 366 esetben családlátogatással is egybekötötték az esetkezelést. Az adatok jelzik, hogy 2010. évben lényegesen többen vették igénybe a szolgáltatásokat, amely nemcsak a kezelendő problémák szaporodása miatt történt. A családsegítő szolgálat *munkájának eredményessége* miatt egyre szélesebb körben válik ismertté és nyeri el a rászorulókat bizalmát.

3.4. Tanyagondnoki szolgálat (Orosháza, Hajnal u. 1.)

A külterületi lakott helyeken végzi az egyes alapellátási feladatokat. Cél: a települési hátrányok csökkentése, az életfeltételek javítása, a közszolgáltatásokhoz való hozzájutás segítése, a helyi társadalom közösségé fejlesztése.

Az ellátottak önként keresik fel a szolgálatot, vagy jelzőrendszer által kerülnek kapcsolatba.

A külterületen élő lakosok főbb problémái:

- magány, személyes kapcsolatok hiánya,
- alacsony iskolázottság, szakképzetlenség
- munkanélküliség
- alacsony jövedelmek, megélhetési problémák
- elszigetelődés
- hiányos vagy gyér infrastrukturális ellátottság

A tanyagondnoki szolgálat által ellátott településrészek:

Kiscsákó, Monori ugarok, Bónumi tanyák, Gyökeresi tanyák, Alsótanyák, Felsőtanyák, Északi sor, Székácsföldek, Tomcsányi dűlő, Csorvási oldal, Hosszúsvári ugarok, Szikhát tanya, Tatársánc tanya, Községporta, Kakasszék tanya, Héthalmi tanya, Forgácsrészi tanya, Tót tanyák, Szénási oldal, Felsőszós tanyák, Virágosdűlő, Alsószós tanyák, Kishegy, Külsőmonor, Belsőmonor, Külső hosszúsvár, Belső hosszúsvár, Orosházi puszták, Gyopárosi ugarok.

Ezek a területek összesen 141 fő volt az ellátottak száma 2010. évben. (2008. évben 114 fő volt folyamatos gondozásban.) Nemek szerinti megoszlásban: 81 fő nő, 60 fő férfi. Az ellátottak 80%-a 40-70 év közötti.

A külterület két szolgálati körzetre van osztva.

Működési engedélye határozatlan idejű.

Dolgozói létszáma: 2 fő.

A Családsegítő Szolgálat keretében működő szolgáltatás.

3.5. Idősek nappali ellátása

Intézményes keretek között a saját otthonukban élő, szociális és mentális támogatásra szoruló időskorúak számára biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, étkezésre, egészségügyi ellátásra, társas kapcsolatokra, az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.

Orosházán 4 telephelyen működik idősek klubja:

- Öreg Tölgy Idősek Klubja: Oh. Iglói u. 7. - férőhely: 30 fő
- Reménység Idősek Klubja: Oh. Lórántffy u. 35. - férőhely: 30 fő
- Gyöngyvirág Idősek Klubja: Oh. Székács J. u. 3. - férőhely: 30 fő
- Ószirozsa Idősek Klubja: Oh. Kiss Ernő u. 19. - férőhely: 25 fő

Működési engedélyük határozatlan idejű.

Dolgozói létszám: klubonként 2-2 fő.

Az idősök nappali ellátásának mutatói Orosházán

Év	Engedélyezett férőhely szám	Ellátottak száma (fő)	Kihasználtság %	Dolgozók létszáma klubonként (fő)
2004.	95	129	136	2
2007.	115	136	118	2
2010.	115	119	103	2

(Forrás: ESZK)

A csökkenő részvétel az idősök klubéletében nem érdektelenségre vagy elzárkózásra utal. A város szervezett nyugdíjas közösségeiben, közösségi házaiban az aktív részvétel lehetősége alternatívát kínál a magány oldására, a társas kapcsolatok létesítésére. Sok idős ember él ezzel a lehetőséggel.

3.6. Fogytékosok nappali ellátása - Vadvirág Esély Klub (Orosháza, Október 6. u. 39.)

A klub középsúlyos értelmi fogyatékosok, személyiség- és viselkedészavaros, mozgásában korlátozott 16. életévet betöltött, önkiszolgálásra részben képes kliensek számára biztosít lehetőséget napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, étkezésre, meglévő képességeik szinten tartására, képességeik fejlesztésére.

Jelenleg 23 fő munka-rehabilitációs foglalkoztatásban is részesül napi 6 órában anyagi juttatás ellenében.

Működési engedélye határozatlan idejű.

Férőhelyszám: 35 fő.

Kihasználtsága 100%.

Felvételre nincs várakozó.

Dolgozói létszám: 6 fő szakképzett dolgozó.

Tárgyi feltételeiben kiemelkedő.

3.7. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (Orosháza, Szabadság tér 4-6.)

A saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

Elsősorban az egyedül élő és a kétszemélyes háztartásban élő 65 éven felüliek, valamint fogyatékos személyek veszik igénybe.

Az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott Gyermekjóléti Központ önálló szakmai egysége biztosítja az ellátást. Ezen szolgáltatás székhelye Orosháza, Szabadság tér 4-6. A diszpécserközpontja változatlanul Gádos, Fő utca 10 szám alatt működik. Kistérségi szinten 265 db jelzőkészülék került kihelyezésre és 22 gondozónő végzi el jelzés esetén a szakmai feladatot. Orosházán 45 db készülék lett kihelyezve. Havi kb 5 riasztás történik Orosházán. A Kistérség valamennyi településén vannak további jelzőkészülékek kihelyezésére, Orosházán 10 fő várakozik.

3.8. Nappali melegedő (Orosháza, Szabó D. u. 1.)

A hajléktalanokat látja el, akik életvitelszerűen közterületen vagy nem lakás céljára szolgáló helyiségekben töltik mindennapjaikat.

A nappali melegedő része annak a hajléktalan ellátó komplexumnak, amely TIOP pályázati forrásból megújult és kibővült. 2010. október 29.-én került átadásra.

A nappali melegedő 8-16 óráig tart nyitva. Igénybevétele ingyenes.

Lehetőséget nyújt tisztálkodásra, mosásra, főzésre, étel elfogyasztására. Pályázatból, adományból az utóbbi években sikerült hideg ételmezt is biztosítani naponta a rászorulóknak.

Működési engedélye határozatlan idejű.

Férőhelyszám: 36 fő.

A melegebb hónapokban a kihasználtsága csekély, a téli hónapokban a férőhely számának a többszöröse.

A dolgozók részéről komoly szociális munka folyik a kliensek körében. Ennek köszönhető, hogy összességében az itt megfordulók 7-8%-ának sikerül a reintegrálódás: bekerülés a munka világába, a lakhatás megoldása.

3.9. Utcai szociális munka (Orosháza, Szabó D. u. 1.)

Ezzel a szolgáltatással lehet biztosítani az utcán tartózkodó hajléktalan személy életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését.

Jogszabály szerint a város lakosság száma nem indokolja a szolgáltatás fenntartását, ezért állami normatíva nálunk nem nyújt finanszírozást. Az ESZK minden pályázati lehetőséget megragad, hogy novembertől márciusig fel tudja vállalni ezt az ellátási formát. Orosházán a klienskörből hajléktalan ember nem fagyott meg az utcán.

2011. április 1. után ehhez az ellátáshoz a forrásteremtés bizonytalanabb a korábbiaknál.

4. Átmeneti ellátások

4.1. Éjjeli menedékhely (Orosháza, Szabó D. u. 1.)

Önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek éjszakai pihenését biztosító szolgáltatás.

Férőhelyszám: 26 fő.

Az ellátást ingyenesen, 16-08 óra között lehet igénybe venni. Krízishelyzetben matracok segítségével több igénylő is ellátható ideiglenesen.

Működési engedélye határozatlan idejű.

4.2. Hajléktalanok átmeneti szállása (Orosháza, Szabó D. u. 1.)

Azoknak a hajléktalan személyeknek az elhelyezését biztosítja, akik életvitelszerű szálláshasználat és szociális munka segítségével képesek önellátásra.

A szolgáltatás napi 24 óra tartózkodást biztosít maximum egy évig. A szolgáltatásért mindenkor a képviselő-testület által meghatározott térítési díjat kell megfizetni. Lehetőséget nyújt arra, hogy a hajléktalan személy visszakerülhessen a munka világába, a társadalomba.

Férőhelyszám 14 fő.

A hajléktalanok ellátásában a dolgozói létszám 7 fő szakképzett dolgozó.

Működési engedélye határozatlan idejű.

4.3. Idősek átmeneti ellátása (Orosháza, Kettőssánc tér 10.) – Arany Évek Gondozóház

Az idősek gondozóháza ideiglenes jelleggel legfeljebb egy évi időtartamra biztosít bentlakásos ellátást azoknak az időskorúaknak, akikről időlegesen otthonukban nem tudnak gondoskodni.

Az ideiglenes tartózkodás leteltével, a gondozási szükséglet megállapítását követően az ellátottak 95%-a az idősek otthonába költözik át.

Férőhelyszám: 17 fő. Folyamatosan 100-105% kihasználtsággal működik.

Ellátotti létszám: 18 fő. (2010. év)

Elhelyezésre vár: 9 fő.

Működési engedélye határozatlan időtartamú.

Dolgozói létszám: 6 fő szakképzett dolgozó

0,5 fő mentálhigiénés munkatárs

0,5 fő mozgásterapeuta.

0,5 fő foglalkoztató

5. Tartós bentlakást nyújtó ellátás

Az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkezéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, meghatározott egészségügyi ellátásáról és lakhatásáról ápolást, gondozást nyújtó intézményben gondoskodnak.

Orosházán két idősek otthona működik az ESZK keretében.

Ezekben elsősorban az időskorúak, de gondozási szükségletük alapján a 18. életévet betöltött, betegség vagy fogyatékoság miatt önmagáról gondoskodni nem képes személyek is elláthatók.

Külön gondozási csoportban kapnak állapotuknak megfelelő ellátást a demens személyek.

A tartós bentlakást nyújtó ellátás mutatói Orosházán

ÉV	Elhelyezésre várók száma (fő)			Bentlakók száma (fő)		
	Ezüst Fenyő	Platán	Összesen	Ezüst Fenyő	Platán	Összesen
2004.*	8	50	58	65	162	227
2007.	82	51	133	68	170	238
2010.	21	14	35	74	167	241

* 2004. évben az Ezüst Fenyő Idősek Otthonának csak az elődje működött a Dózsa György utcán.
(Forrás:ESZK)

5.1. Ezüst Fenyő Idősek Otthona (Orosháza, Táncsics u. 8.)

Ez a részintézmény 2005 május óta működik a jelenlegi helyén, pályázati forrásból kialakítva a helyrehozhatatlanul elavult Dózsa Gy. utcai idősek otthona helyett.

Hetvennégy férőhelyen egy, két és kétszer két ágyas, fürdővel, vécével ellátott szobákban nyújt teljes körű ellátást az idős emberek számára.

2005.05.01-i nyitása óta 100%-os kihasználtságú.

A várakozók száma 21 fő.

Működési engedélye határozatlan idejű.

*Dolgozói létszám: 18 fő szakképzett dolgozó
1 fő mentálhigiénés szakember
0,5 fő mozgásterapeuta.
0,5 fő foglalkoztató*

5.2. Platán Idősek Otthona (Orosháza, Teréz u. 14.)

Ez a részintézmény egyben az ESZK székhelye is.

Két, három és négy ágyas szobákban, három szinten, szintenként a szükséges kiszolgáló és szociális helyiségekkel teljes körű ellátást nyújt.

A férőhelyek száma 167 fő.

100%-os kihasználtsággal működik.

A várakozók száma 14 fő.

Működési engedélye 2012.12.31-ig határozott idejű a szükséges szakmai létszám hiánya miatt.

*Dolgozói létszám: 34 fő szakképzett dolgozó
5 fő mentálhigiénés - foglalkoztató munkatárs
1 fő mozgásterapeuta.*

5.3. Szolgáltató Egység (Orosháza, Teréz u. 14.)

Az integrált intézményben a szolgáltatások háttértevékenységét a Szolgáltató Egység látja el.

A dolgozói létszám 54 fő, akik takarítók, mosodai dolgozók, konyhai dolgozók, műszaki dolgozók, irodai dolgozók.

6. A gyermekjóléti ellátások

6.1. Bölcsőde (Orosháza, Zöldfa u. 8-10.)

2005. május 1.-jétől az ESZK-hez lett integrálva gazdaságossági megfontolásból.

A napos bölcsőde 60 férőhelyen biztosít 0-3 éves, esetenként 6 éves korig a gyermekek számára nappali ellátást. A bölcsődei ellátás egyre vonzóbbá válik, mióta a GYES mellett az édesanyák munkát vállalhatnak, illetőleg az Orosházán működő bölcsőde szolgáltatási minőségének folyamatos megújulásával és fejlesztésével egyre inkább igazodik az ellátottak személyhez kötődő sajátos igényeihez, pl. a „sószoba” a légzésszervi megbetegedésben szenvedő gyermekek számára biztosít kedvező körülményeket; az ételallergiás gyermekeket sajátos igényeik szerint élelmezik.

Az ellátás és foglalkozás hat csoportban történik, csoportlétszám 7-13 fő.

Működési engedélye határozatlan időre szól.

Dolgozói létszáma 12 fő.

A bölcsőde igénybevételi adatai Orosházán

Év	Engedélyezett férőhelyek száma	Beíratott gyermekek száma	Jelenlévők napi átlagos száma
2004.	60	135	46
2007.	60	146	44
2010.	60	144	49

(Forrás:ESZK)

A bölcsőde intézményes keretei közé emelte be az Önkormányzat a szociális szolgáltatásokról szóló rendeletével létrehozott, önkéntesen vállalt *otthonsegítés* szolgáltatást, a hármás- és többes ikrek otthonukban történő napközbeni ellátását segítő gondozói munkát. Ez a szolgáltatás az ikrek intézményi elhelyezéséig szólhat. Jelenleg ezt a szolgáltatást nem veszik igénybe.

6.2. Családi napközi – Csibészke (Orosháza, Kiss Ernő u. 16.)

A gyermekek napközbeni ellátását biztosító családi napközi vállalkozó szervezésében és fenntartásában működik. 2000. év II. félévében kezdte el működését, amely időponttól kezdődően alternatívát nyújt a bölcsőde mellett ezen ellátást igénylők számára. Mint a neve is mutatja, a szolgáltatást egy cire a célra átalakított családi házban végzik, családi környezetben.

A dolgozói létszám 3 fő, a férőhelyszám 7 fő. A szolgáltatás 100% kihasználtságon működik, egy-egy beszoktatás alkalmával ezt is meghaladja a jelen lévő kisgyermekek száma. Nyitva tartása hivatalosan 8-16 óra, de ezt rugalmasan kezelik és a szolgáltatók alkalmazkodnak az ellátottak szüleinek hétköznapi, vagy éppen hétvégi programjához. A szolgáltatás kiegészül azzal, hogy a kisgyermekeket a háztól a napközibe, illetve a napköziből otthonukba szállítják.

A többlétszolgáltatás a bölcsődéhez képest a térítési díjban is megjelenik, de a városban és a kistérségben jelen lévő ilyen irányú – „vásárlóerővel” is rendelkező – igényeket a jelzett férőhelyszámmal ki is tudják elégíteni. Ezzel a szolgáltatással a város ellátása színesedik, teljesebbé válik.

6.3. Gyermekjóléti Központ (Orosháza Hajnal u. 1.)

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

1998. évtől 2007.12.31-ig a Családsegítő Szolgálat keretében működött az orosházi gyermekek ellátására.

2008. 01.01-től a kistérség valamennyi településén ezt a szolgáltatást az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása Gyermekjóléti Központjának szakmai egysége végzi.

Működési engedélye határozatlan idejű.

Dolgozói létszám: 15 fő állásban

1 fő részmunkaidőben.

Képesítés: 11 fő szakképzett dolgozó

5 fő szakképzettséggel nem rendelkezik.

2010. évben a központ munkatársai 132 családban 298 gyermeket láttak el.

6.4. Családok átmeneti otthona (Orosháza, Mikszáth K. u. 2.)

Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől. A gyermekjóléti szolgálattal együttműködve közreműködik az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében. Az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt.

Orosházán fenntartója a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet. Az Önkormányzattal kötött ellátási szerződés alapján fogadják be és látják el az orosházi rászoruló családokat. A finanszírozásban való részvétel arányos a mindenkor orosházi ellátottak számával.

Működési engedélye határozatlan időre szól.

Férőhelyszám: 38 fő. Kétszemélyes család számára nyújthat egyszerre ellátást külön szobában.

Az intézmény dolgozói létszáma: 10 fő, a képesítettség 100%-os.

2010. évben 6 orosházi család kapott itt elhelyezést: összesen 6 felnőtt és 11 gyermek. Az igénybevevő családok jelenleg napi 300 Ft térítési díjat fizetnek.

VI.

Az Önkormányzat és az Egységes Szociális Központ szintjén jelentkező szabályozási és ellátás-fejlesztési feladatok, elképzelések

1. Az Önkormányzat jogszabálvaalkotó tevékenységét érintő feladatok

1.1. A társadalmi, gazdasági környezet folyamatos változása miatt folyamatos a mindenkori szociálpolitika felülvizsgálata. Következménye a Szt. és más szociális központi jogszabályok gyakori módosításában testesül meg, amely rendszerint szükségessé teszi a helyi önkormányzat vonatkozó végrehajtási rendeleteinek is a felülvizsgálatát és módosítását. Ez a feladat az alábbi tárgyakban alkotott önkormányzati rendeleteket érinti:

- a pénzbeli és természetbeni ellátásokról,
- az aktív korú nem foglalkoztatottak együttműködési kötelezettségéről,
- az adósságkezelési szolgáltatásról,
- a szociális szolgáltatásokról,
- a gyermekek ellátásáról,
- a bérpótló juttatás feltételeként a lakókörnyezet rendezettségének biztosításáról.

1.2. Az Önkormányzat a helyi szükségletek és igények kielégítésére *saját forrásai terhére önként vállalta és fenntartja az időskorúak segítésére*

- szemétszállítási díjtámogatás,

a gyermekek természetbeni ellátásának bővítésére

- a buszközlékedési támogatás,
- a helyi étkezési kedvezmény (a Gyvt. normatív étkezési kedvezményén felül),

a gyermekek számára nyújtott személyes gondoskodás keretében

- az otthonsegítés (a hármast- vagy többes ikrek lakóhelyén napközbeni ellátásra gondozó biztosítása)

jogintézményeket.

Ezen jogintézmények kihasználtságát és a ráfordítás alakulását az Önkormányzat teherviselő képességének tükrében folyamatosan figyelemmel kell kísérni. Jelenleg a tapasztalatok alapján ezen juttatásokat igénylik a rászorultak, ezért biztosításuk változatlan feltételekkel továbbra is indokolt.

1.3. A Szt. 46. §-a alapján az Önkormányzat vállalta és fenntartja a *temetési segély* biztosítását. Folyamatosan figyelemmel kell kísérni a helyben szokásos legolcsóbb temetési szolgáltatás árának alakulását, és mindenkor ahhoz kell igazítani (10%) a temetési segély rendeletben szabályozott alapösszegét.

1.4. A Szt. az alábbi segélyek esetében nyújt keretet ahhoz, hogy a törvényi feltételek alapján jogosult ellátottakon túl, *méltányossági* feltételek kidolgozása esetén az Önkormányzat a segélyezett kört bővítse, amennyiben forrást tud hozzá biztosítani:

- ápolási díj,
- lakásfenntartási támogatás,
- közgyógyellátás.

Jelenleg városunkban e segélyek méltányosságából nem nyújthatók. A méltányossági ellátások forrása önkormányzati saját erő.

Amennyiben a helyi szociálpolitika alakítása során a méltányosság intézményesített bevezetése mellett döntés születik és az az Önkormányzat költségvetésében prioritást nyer többletforrás biztosításával, a szabályozást elő kell készíteni.

A szabályozás körében felsorolt feladatokat értelemszerűen a mindenkori szükség szerint mutakozó határidőben kell ütemezni és megoldani.

2. Az Önkormányzat intézményfenntartó tevékenységét érintő, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti intézmények szintjén jelentkező feladatok

2.1. Az Egységes Szociális Központ dologi feltételeinek minősége, működőképességének megőrzése érdekében szükséges feladatok

2.1.1. Platán Idősek Otthona (Orosháza, Teréz u. 14.)

- Az épület új és régi szárnya egyaránt beázik, ezért szükséges a cserépcsere.
- Az „A” épület előregedett, málló vakolatát veszélyelhárítás miatt le kellett verni. Szükséges az újravakolása.
- Az „A” épület nyílászárói rosszul zárnak, korrodálnak, a hő szökik. Cseréjük indokolt energiatakarékossági okokból is.
- A főzőkonyha ablakai fémből készültek, az ÁNTSZ előírása szerint fél évente festést igényelnek. Hosszú távon olcsóbb, korszerűbb a nyílászáró csere.
- A főzőkonyhán – 450-520 főre állít elő meleg ételt – szükség van egy darab 500 literes gázüzemeltetésű gőzüstre.
- Az „A” épületet korábban árnyékoló hatalmas fákat előregedésük miatt ritkítani kellett, ezért az első emeleti terasz árnyékolása megszűnt. Dohányzóhelyiség hiányában ezt használják az idősek, ezért szükséges maradandó tetővel ellátni.

Ezen feladatok megoldásához a forrás biztosítás legcélszerűbb módja pályázati lehetőség kihasználása. Ezért az ilyen célú pályázatfigyelést folyamatossá kell tenni, és az adandó lehetőséggel élni kell. Optimális esetben nagy volumenű pályázat által megoldhatóvá válik az időotthoni ellátásban a kapacitásbővítés is.

2.1.2. Ezüst Fenyő Idősek Otthona (Orosháza, Táncsics u. 8.)

- Az ablakok szakszerűtlen beépítésének következtében megvetemedtek és a nyílászárók nem jól zárnak. Megoldást igényel.
- Az első eszközbeszerzés keretébe nem fért bele, de az üzemeltetés bizonyítja, hogy szükséges egy darab Elektrolux-Wascator T2130 ipari hőlégszárító, vagy más, legalább ilyen hatásosságú és hatékonyságú eszköz.
- A kazán folyamatos működése akadozik, mert régi kazán került beépítésére a felújított épületben.

A hibák, hiányosságok megoldásához ugyancsak pályázati lehetőségeket kellene felkutatni és igénybe venni.

2.1.3. Családsegítő Szolgálat *(Orosháza, Hajnal u. 1.)*

- Szükséges 1 db terepjáró gépkocsi. A jelenlegi 13 éves Lada Niva terepjáró egyre gyakoribb és költségesebb karbantartása miatt gazdaságtalan és megbízhatatlan.
- A homlokzati nyílászárók elöregedettek, energiatakarékosság miatt indokolt a cseréjük.
- Hiányzik a ruharaktár, a kerékpártároló, a garázs. Egy nagyobb garázs létesítése esetén mindhárom funkció ellátható.

A forrás biztosításának optimális eszköze a pályázat lenne, amelyhez igazodna a beruházás időbeni ütemezése.

2.1.4. Öreg Tölgy Idősek Klubja *(Orosháza, Iglói u. 7.)*

- Szigetelő vakolás az előszoba és az iroda falán a salétromosodás, mállás megszüntetésére.
- A bejárati ajtó cseréje, mert az már a fent említett vízesedés miatt helyrehozhatatlanul megvetemedett.

Forrása: intézményi megtakarítás, vagy pályázat lehet.

2.1.5. Gyöngyvirág Idősek Klubja *(Orosháza, Székács J. u. 3.)*

- Akadálymentesítés tökéletesítése, mert az utcáról kerékszékekkel nehézkes a bejutás.
- Ebédlő megnagyobbítása.
- Nemenként elkülönített WC kialakítása. (jelenleg 30 főre egy WC van)
- Zárható tisztítószerek raktár kialakítása.

A kisebb munkák elvégzésének forrása intézményi megtakarítás lehet, de a költségesebbek csak pályázati forrásból valósulhatnak meg.

2.1.6. Őszirozsa Idősek Klubja *(Orosháza, Kiss E. u. 19.)*

- Az épület külső hőszigetelése megfontolandó, mivel ez az egyik leghidegebb részintézmény.
- Szükséges a helyiségek járólapos burkolása, mert a linóleum elhasználódott.

A kisebb munkák elvégzésének forrása intézményi megtakarítás lehet, de a költségesebbek csak pályázati forrásból valósulhatnak meg.

2.1.7. Bölcsőde (Orosháza, Zöldfa u. 8-10.)

- Kapacitás bővítés a jelenlegi 60 férőhelyről 80 férőhelyre a mutatkozó igények miatt elkerülhetetlen.
- Nyílászárók cseréje, mert az előregedés miatt sorra alkalmatlanná válnak a rendeltetésszerű használatra, hőmegtartó képességük kifogásolható.
- A csoportszobák felújításra szorulnak.
- A kazánok cseréje, a fűtés korszerűsítés a hatékonyság és gazdaságosság növelése érdekében indokolt.
- A burkolatokat cserélni kell.
- A teraszok befedése jobb hasznosíthatóságot eredményez.
- A benti és kinti játékok és eszközök hiányosak, elavultak, fejlesztést igényelnek.
- A pihenéshez fémvázaz sorolható fektetők beszerzése indokolt.
- A helyiségek funkció szerinti átcsoportosítása, bővítése, a dolgozók szociális létesítményeinek kialakítása a kapacitásbővítéssel együtt járó feladatok.

A feladatok megoldásának magas költségigénye miatt pályázati forrást szükséges keresni.

2.1.8. Garázsok

Az Egységes Szociális Központ gépjárműparkja hét darabos. Ebből három gépkocsit tudnak garázsban elhelyezni. Ha lehetőség nyílik, további négy garázs létesítése indokolt. A lehetőséget pályázati kiírás biztosíthatja.

2.2. Az Egységes Szociális Központ személyi feltételei terén mutatkozó feladatok

Időszotthoni ellátás

A Platán Idősek Otthonában (Orosháza, Teréz u. 14.) a szakmai létszám hiányossága miatt a működési engedély ideiglenes a Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala határozata alapján.

A szakmai létszámhiány – melynek pótlásáról gondoskodni kell – az alábbi:

- Ápoló, gondozó 8 fő,
- Mozgásterapeuta 1 fő,
- Foglalkoztatásszervező 1,6 fő.

Végrehajtási határideje: 2012.12.01.

3. Az ellátási kötelezettség teljesítéséhez hiányzó feladatok

3.1. Alapellátások körében:

- Pszichiátriai betegek nappali intézménye
- Szenvedélybetegek nappali intézménye

Meghatározóan a saját otthonukban élő, a 18. életévüket betöltött, fekvőbeteg- gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai, vagy szenvedélybetegek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, étkezésre, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.

A pszichiátriai betegek körében a depresszióval, a krónikus szorongásos problémákkal, a skizofréniával, stb. küzdő személyekkel kell számolni, akiknek állapota stabilizálódott az orvosi kezelés hatására, de segítségre van szükségük a társadalomba való beilleszkedéshez.

A szenvedélybetegeknél a drog, alkohol, gyógyszer, játékszenvedély stb. okozza a betegséget.

A Szt. alapján 2003. óta szabályozott az alapellátások körében a közösségi ellátás, amely ezen rászoruló csoportoknak nyújt saját otthonukban segítséget. 2008. január 1.-től egy évig az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása ellátási szerződés útján tette elérhetővé Orosházán is az ilyen szolgáltatást, részben pótolva a hiányzó nappali ellátást. Mára ez megszűnt.

Az ESZK Családsegítő Szolgálatának családsegítő gondozói is képesek a pszichiátriai és szenvedélybetegek problémáit állapotuknak megfelelően kezelni, ezzel segítséget nyújtani.

Az idősök számára fenntartott négy klub is nyitott az előtt a néhány pszichiátriai vagy szenvedélybeteg előtt, akik a nappali ellátást igénylik. Ilyen igény ugyanis olyan szórványosan fordul elő, hogy az alkalmazottak számára nem okoz gondot ezen klubtagoknak sajátos problémáikat is figyelembe vevő szolgáltatást nyújtani. Befogadásuk pedig az idősök ellátását nem zavarja.

A családsegítés és az idősök nappali intézménye ugyan teljesen nem pótolja az itt taglalt hiányzó ellátásokat, viszont konkrét igényt sem jeleztek létrehozásukra az Önkormányzatnál vagy az ESZK-nél sem a betegek sem a családjuk köréből.

Úgy tűnik, hogy az ellátás a hiány ellenére „megoldott”, s valószínűsíthető, hogy önkormányzati fenntartású pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali intézményének létrehozása esetén azok kihasználtsága nem lenne biztosított.

Itt kell szólni a megelőzés fontosságáról. A *MI-ÉRTÜNK* Prevenációs és Segítő Egyesület fenntartásában a *MI-ÉRTÜNK* Kontakt Pont 2008. évben kezdett alacsonyküszöbű ellátást nyújtani a 14-40 éves korú célcsoport számára a szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzésére Orosházán.

Az egyesület beszámolója szerint 2010. évben 3 szakképzett munkatárs (+ 4 önkéntes, 2 közfoglalkoztatott) közreműködésével mintegy 2600 fiatalot sikerült elérni. A szolgáltatás igénybevétele önkéntes, anonim és ingyenes.

Az Önkormányzat ezt a tevékenységet elismeri és azzal támogatja, hogy részükre bérleti díj mellőzésével biztosít telephelyet határozatlan időtartamra az Orosháza, Október 6. u. 33-35. szám alatti önkormányzati tulajdonú ingatlanban.

3.2. Átmeneti elhelyezést nyújtó szakosított intézmények

Ugyancsak hiányoznak Orosházán:

- *Pszichiátriai betegek átmeneti otthona:*
átmeneti elhelyezést nyújtó szociális intézmény, amely azoknak a pszichiátriai betegeknek az elhelyezését biztosítja, akiknek ellátása átmenetileg más intézményben vagy a családjukban nem oldható meg, viszont tartós bentlakásos intézményi elhelyezése vagy fekvőbeteg- gyógyintézeti kezelése nem indokolt.
- *Szenvedélybetegek átmeneti otthona:*
átmentő elhelyezést nyújtó szociális intézmény, amely azoknak az elhelyezését biztosítja, akiket addiktológus, pszichiáter szakorvosi vélemény alapján szenvedélybetegnek minősítettek és ellátásuk családjukban vagy lakókörnyezetükben átmeneti jelleggel nem oldható meg.
- *Fogyatékos személyek gondozóháza:*
olyan átmeneti elhelyezést nyújtó szociális intézmény, amelyben azok a fogyatékos személyek helyezhetők el, akiknek ellátása családjukban nem biztosított, vagy az átmeneti elhelyezést a család tehermentesítése teszi indokolttá.

Egy közepes város önkormányzatától egy-egy ilyen szociális intézmény létrehozása és fenntartása súlyos erőfeszítést igényel. Nem valószínűsíthető, hogy létesítése esetén az kihasznált vagy gazdaságos lesz, ha ellátási területét egyetlen település biztosítja. Nagyobb ellátási terület pld. kistérség számbavétele esetén viszont megfontolandó a többcélú kistérségi társulás általi létrehozása és fenntartása.

A létesítés költségessége miatt csak alacsony önrészes pályázat elnyerése esetén van realitása, annak is csak körültekintő igényfelmérés után.

Mivel városunkban elvétve fordul elő ezen átmeneti ellátást nyújtó intézmények iránti igény, indokoltabb az ellátást kérelmező számára szabad kapacitással bíró meglévő intézményt felkutatni és odairányítani.

4. Ellátási kötelezettséggel nem érintett tartós bentlakást nyújtó szakosított intézmények körének bővítése

4.1. Idősek Otthona

Figyelemmel a várólistán szereplő igénylők számára (a jelenlegi adatgyűjtés időpontjában 35 fő) – a lakosság elöregedését, a gondozásukra számításba vehető családtagok nyugdíjkorhatárának kitolódását is figyelembe véve – indokolt egy 60-80 férőhelyes idősek otthonának a létrehozása, amely a kistérségi igényeket is kielégítené.

Ez a létesítmény megvalósulhat a Plátán Idősek Otthonának (Orosháza, Teréz u. 14.) bővítésével, vagy új telephelyen.

Legcélszerűbb forrása a pályázat, amelynek megjelenése kívánatos lenne 2-3 éven belül.

4.2. Fogyatékosok lakóotthona

Olyan 8-12 fogyatékos személyt befogadó tartós bentlakásos intézmény, amely az ellátást igénybevevők részére életkoruk, egészségi állapotuk és önellátásuk mértékének megfelelő ellátást biztosít.

A fogyatékosok nappali intézményének tagjai és szüleik a jövőre nézve szükségesnek látják ezt az ellátást. Az ESZK keretei között kialakítható és működtethető.

A forrást pályázat útján kellene megteremteni. Az ESZK korábbi prognózisa szerint 2013-2014. évben már szükségessé válik a működtetése. Ez az időpont változatlanul reálisnak látszik.

5. Összefoglalva

A Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió következő felülvizsgálataig prioritást élvező feladatok:

- az integrált szociális intézményünk fenntartása és működőképességének megőrzése;
- 2012. 12. 31.-ig a Platán Idősek Otthonában a személyi feltételek megteremtése a működést engedélyező hatóság határozata szerint
- a pályázatok folyamatos figyelemmel kísérése és a részvétel mérlegelése az elavult, hibás vagy hiányzó dologi feltételek javítása, illetve megteremtése érdekében

A meglévő szolgáltatások bővítésének vagy új szociális szolgáltatás létrehozásának az előző rangsor teljesülése után vagy teljesülése mellett (pl. felújítást célzó pályázaton való részvétel feltétele a kapacitásbővítés) van realitása.

VII.

Felhasznált irodalom és jogszabályok

Ezen Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió tartalmi követelményeit a Szt. 92. § (4) bekezdése határozta meg:

„(4) A koncepció tartalmazza különösen

- a) a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,
- b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,
- c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit,
- d) az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátotti formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.”

A koncepció további sorsa a Szt. 92. § (7)-(8) bekezdése szerint:

„(7) A szolgáltatástervezési koncepciót a helyi önkormányzat az elfogadást megelőzően véleményeztetni az intézményvezetőkkel, a kisebbségi önkormányzat(ok)kal, továbbá a települési önkormányzat és a társulás a Szociálpolitikai Tanács területi szervével (...)

A koncepció végleges változatának elfogadása során a kialakított véleményeket az önkormányzat lehetőség szerint figyelembe veszi.

(8) A települési önkormányzat és a társulás szolgáltatástervezési koncepcióját a megyei, fővárosi önkormányzat előzetesen véleményezi.”

Felhasznált irodalom:

- Segédlet a települési önkormányzatok részére a szolgáltatástervezési koncepció elkészítéséhez 2004.
(ESzCsM Szociális Szolgáltatások Főosztálya, Veszprém Megyei Önkormányzat Módszertani Otthona, Külsővat)
- A szolgáltatástervezési koncepció szakértői feladatai
(Skultéti József ügyosztályvezető, Budapest FPH. Szociálpolitikai Ügyosztály – Balatonlelle, 2007. 09.12.)
- Támpont a jogalkalmazóknak. Az önkormányzatok szociális szolgáltatási feladatainak ellátása
(Önkormányzat Hírlevél, VIII. évfolyam 17-18. szám)
- Spéder Zsolt: A szegénység dinamikája Magyarországon, 2000.
- Szociális védőháló a régiókban
(KSH-Miskolc 2008. augusztus)
- Orosháza Város Komplex Esélyegyenlőségi Programja
(Hat Penna Tanácsadó és Fejlesztő Kft. – 2008.02.14.)

- Törzskönyv-Orosháza - 2003., 2004., 2005., 2006., 2007., 2008.
- Beszámolók a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról (2007-2010)
- Orosháza Város Polgármesteri Hivatal Népjóléti és Szociális Osztályának hivatalos statisztikai jelentései és 2010. évi programköltségvetése
- Szociális szolgáltatástervezési koncepció (elfogadva 18/2009. (II.20.) K.t. sz. határozattal)

Felhasznált jogszabályok:

- A Magyar Köztársaság Alkotmánya – 1949. évi XX. törvény
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény
- A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- A települési önkormányzatok többcéltű kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. törvény
- A szociális szolgáltatók és intézmények működésének engedélyezéséről és ellenőrzéséről szóló 321/2009.(XII.29.) Korm. rendelet.
- A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 164/1995. (XII. 27.) Korm. rendelet
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000.(I.07.) SzCsM rendelet
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről szóló 15/1998.(IV.30.) NM rendelet
- A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatótevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi vállalkozói engedélyről szóló 259/2002. (XII. 18.) Korm. rendelet
- 64/1991. (XII.17.) AB számú határozat
- A pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló 14/2009. (VI.29.) Orosházi Önkormányzati rendelet egységes szerkezetben a módosítására kiadott 2/2010. (II.8.) Orosházi Önkormányzati rendelettel
- Az adósságkezelési szolgáltatásról szóló 15/2009.(VI.29.) Orosházi Önkormányzati rendelet
- A rendszeres szociális segélyre jogosult, egészségkárosodottnak nem minősülő személyek együttműködési kötelezettségéről szóló 13/2009. (VI.29.) Orosházi Önkormányzati rendelet

- A szociális szolgáltatásokról szóló 6/2010. (III.18.) Orosházi Önkormányzati rendelet (felülvizsgálat alatt van.)
- A gyermekek ellátásáról szóló 19/2009. (IX.10.) Orosházi Önkormányzati rendelet
- A bérpótló juttatás feltételeként a lakókörnyezet rendezettségének biztosításáról szóló 1/2011. (II.8.) Orosházi Önkormányzati rendelet

A koncepció felülvizsgálatát segítette:

az Egységes Szociális Központ helyzetértékelésével, a szociális szolgáltatások fejlesztési és bővítési elképzeléseivel, adatszolgáltatással Vaszkán Erzsébet intézményvezető